

ج. القلم وما يسطرون.

قلم

د افغانستان د جهادی څېړنو مرکز دوه میاشتني څېړنه

کڼه

۱۳۷۰
قوس - جدی

کال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

بخوان بسم ربّ خویش آنکه خالق همه چیز است

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ. اقْرَأْ

آفرید انسان را از خون بسته - بخوان

وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ

و رب تو بسیار کریم است - آنکه علم آموخت انسان را بواسطه قلم

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

آموخت انسان را آنچه نمیدانست

صدق الله العظيم

قلم

دوه میاشتی خپرونه

شپږم نشراتي کال، دوهمه کتنه، ۱۳۷۰ لمريز کال ليندۍ او مرغومی د ۹۲-۹۹۱ع کل د سمبر او جنوري

دامتياز خاوند: د افغانستان د جهادي خپرونو مرکز
د مرگزمشر: الحاج ډاکتر فاروق اعظم

کتونکی ډله

الحاج حبيب الله رفيع

خپرونې محمد عارف غروال

توريالى حاضی

آدرس بانکی

حبیب بینک، اکاونټ نمبر ۳۰۰۹

میوه مندوی برانچ

پشاور - پاکستان

دگدون بیه

په پاکستان کې، کلفی : ۱۰۰ کلاډي

دیوکنې بیه : ۲۰ کلاډي

په باندنیو هېوادو کې، کلفی : ۲۵ ډالره

دیوکنې بیه : ۵ ډالره

آدرس پستی

د افغانستان د جهادي خپرونو مرکز

پست بکس نمبر ۱۶۳ جی پی، او

پشاور - پاکستان

مطالب این شماره

شماره	عنوان	نویسنده	صفحه
	• سرمقاله		
۱ -	د مرغومی شپږمه	اداره	۱
	• د اسلام رڼا		
۲ -	لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم	الحاج کمال شينواری	۴
	• تحليل		
۳ -	تأثيرات عظيم انقلاب اسلامي ...	ن. حسيني	۱۰
۴ -	د کمونيزم ماتي دروس تېري ...	عبدالله گل ريان	۱۶
	• يادونه		
۵ -	دارواښاد الفت ياد	الحاج غلام نبي چکنوري	۲۱
	• د جهاد تاريخ		
۶ -	د مجاهدينو د مطبوعاتو پيل او پرمختگ	الحاج شهرت ننگيال	۲۶
	• د شعر بڼې		
۷ -	د درنگ آواز	اياز عمود	۴۲
۸ -	د سولې سباوون	امان الله نصرت	۴۷
۹ -	شهيد ته خطاب	غلام حسن دردمند	۴۹
۱۰ -	سباوون	فدا احمد نومير	۵۲
۱۱ -	د اسلام ترانه	غلام نبي کوكب	۵۳

شماره	عنوان	نویسنده	صفحه
۱۲ -	سلام سلام	وفایار منگل	۵۶
		۵ داستان	
۱۳ -	تنده	ایمل پسرلی	۵۹
		۵ خاطری	
۱۴ -	د آزادی شعار	توریالی حاتم	۶۳
		۵ سیمینار	
۱۵ -	د افغانستان د قضیې د حل په باره کښې ... د ح-ر		۶۷
۱۶ -	د غونډې د عمومي رئیس ډاکټر ...		۷۶
۱۷ -	متن طرح تصویب شده ...		۸۰
۱۸ -	د دې طرحې د تعقیب لیک متن		۹۵
		۵ د لیکونو بهیر	
۱۹ -	راغلی لیک	ایاز محمود	۹۸

بسم الله الرحمن الرحيم

د مرغومي شپږمه

دوولس کاله وړاندې شورويانو په خپل ټول قضاى توان پر افغانستان نظامي تېرى وکړ، تر يو لک زيات پوځيان يې افغانستان ته راوستل او په سوږو ټانکونه او الوتکې يې د افغانانو د اېل کولو، ښکېل کولو او د افغانستان د مستعمره کولو له پاره زموږ په هېواد کېنې ځاى په ځاى کړلې.

دا تېرى دومره وحشيانه او سنجول شوى ؤ چې سى. آى. اى يې په امريکا او انټلجنټ سرويس يې په انگلستان کېنې وړ خطاکړل او نړيوالو ټولو په يوه خوله دا ومنله چې افغانستان نور د شوروي مستعمره شواو د نړۍ له جغرافيا نه يې د يوه آزاد هېواد په توگه له منځه تللى وباله.

شورويان او مزدوران يې هم په دې تېرى دومره ډاډه او غاوره وو چې ويل به يې: نور نوبه په افغانستان کېنې د يو فېر کېدلو امکان هم نه وي. موږ موږ او په آزادۍ مينو افغانانو د شورويانو زور، وحشت او غرور هم ليدل او د نړيوالو وړ خطاي او ورسره د دوى له خوا د دې خبرې منل هم

چې نور نواغغانستان دروس مستعمره دی. خو دوی څنگه کولای شول چې ژوندی وي او دخپل وطن غلامی ومني او ژوندی وي خود زورگیر دېمن د غلام په توګه ژوند وکړي.

نودې وحشیانه تېری نه یوازې دا چې ددوی اراده، ایمان او غیر کمزوری نه کړای شول بلکه نورې هم توان اوقوت وروباڅېښه او نورې هم ددوی د همت دیوې ته تېل ورکړل، تردې غکېنې که دخلقیانو په وړاندې د هېواد په غرنیو اوله ښارونو څخه لرې سیمو کې قیام روان او داوخت ددې پاڅون لمنه ښارونو ته هم راوغزېده او ان د افغانستان په زړه کابل کې هم تش لاس پاڅونونه پیل شول، دکب ددریې نېټې اولسي پاڅون او بیا دثور د ۹ نېټې روشنفکری پاڅون دومره ژور او اغیزمن وو چې تراوسه یې لاهم سلسله روانه ده.

دشورویانو دتوپونو او ټانکونو په وړاندې پوره دوولس کاله د افغانانو ککړۍ وجهنګېدې، داوسپنې اوغوبنې مقابله اودوسلې اویان مقابله روانه وه.

دنیا ولیدل چې په دې دوولس کلنه دوره کې افغانستان تر یونیم ملیون زیاتې ککړۍ قربان کړې او په دې قربانۍ سره یې د شوروي عصیان اومدرنو وسلو اود شوروي ترغابونو پورې مسلحو ځواکونو ته ماته ورکړه اودخپل تاریخي عادت اود دوله مخې یې د شورویانو د لومړي سل زرو عسکرو په شمېره چې وخت په وخت تجدید او تبدیل شول، دوی ته تلفات ورولړل یعنی د شورویانو د خپلو اعترافاتو له مخې ددې هېواد پنځوس زره عسکر په افغانستان کې مړه او همدومره یې ژوبل او معیوب شول اود نهه کلنې جګړې په اوږدو کې یې داسې ماتې وخوړه چې درې کاله وړاندې زموږ له هېواد نه په تېښته ووتل.

تاسې دخدای جل شانہ کار وټو او دایمان قوت ته وگورئ؛ اوس چې
پر افغانستان باندې دروس دتېری دیار لسمه کلنزه ده، داسې وخت
راغلی چې هغه افغانستان چې دوولس کاله وړاندې نړۍ والو دنړۍ له نقشي
نه د یوه آزاد هېواد په توګه محو شوی بللی و، پخپل ځای دی او په عوض کښې یې
د شوروي هغه لوی قدرېت چې دنړۍ لوی ځواک و او پر افغانستان باندې یې
دتېری په وخت کښې امریکا ترې په لرزه او د پاکستان، هندوستان، ایران او
منطقي د ټولو هېوادونو د لاندې کولو ویره یې راولاړه کړې وه، اوس نشته او
همهغه لوی شوروي اتحاد چې مزدورانو یې په کابل کښې ویل پرې کاوه د
نړۍ له نقشي نه محو شوی دی.

رښتیا هم چې زموږ د هېواد لوی عارف خواجه عبدالله انصاری دېر ښه
او پاخه ویلی دي:

خدایا! هر که راخواهی براندازی
با درویشان دراندازی!

« اداره »

د شوروي سقوط

وسله که دایمان په ځمکه کښېنږ دې میدان کښې
بری به دې په برخه وي لالیه تل تر تله
ده کلکه اراده، درنه وسله یې کړه مغلوبه
چې زه یې نشته کولم هغه نشته اوس پخپله
ح - رفیع

۱۳۷۰/۱۰/۱

لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم

انسان د خاوند تعالیٰ یو مکرم او محترم مخلوق دی، په ښکلی او زیبا صورت کښې یې پیدا کړ. کومه جسمي او صوري ښکلتیا چې انسان یې لري بل هېڅ مخلوق یې نلري، چې د قرآن کریم د التین سورۃ آیه کښې د دغه نعمت انعام یواځې او یواځې په انسان شوی دی، داسې فرمایي:

«لقد خلقنا الإنسان في احسن تقويم»

کوم ښایست چې انسان یې لري بل هېڅ موجود یې نلري. رساقد، ښکلی او متناسب غړي دی چې د انسان ښکلا لازیا توي.

که څه هم په ظاهري ډول انسان او نور حیوانات د غړو په حساب یو برابر دی، مثلاً دوه سترګې، دوه غوږونه چې انسان یې لري حیواناتو ته هم ورکړ شوی دی خو حیوانات څلور بول بلل کېږي. ځکه چې په څلورو روان وي په یوه حساب خاړوی هم دوه ښيې اولاسونه لري. خولاسونه یې د لاس کار نشي ورکولی، همداسې دی چې حیوانات هر شی په خوله

کڻي نيسي او خوري ٻي اونشي کولي ڇي مطلوب خواهر دغير مطلوب خور ونه بل
اوجدا کري.

حيوانات که دقوت دعوي وکري ڇي ټمکي خيري او قلبي کوي، خو
انسان غرونه سوري کوي، خاړوي که درانده - درانده بارونه وري خوهمدا
انسان ٻي ورباندې باروي، مرغان که شههم الوزي خو وزرونه ٻي دلاسونو
کارشي ورکولي - که طاؤس پخپلو بڼا ښايسته و بڼو نازېري - خوهغه څي
زهونه وري - زلفي دي، که يو ځل څوک په کښي راتاو شول نو بيا ٻي خلاصون
نشته دي، باز به پخپلو پنځواو مېټو مغرور وي، خوبيا هم داباز تل د انسان په
پنځو کښي عبوس او بندي وي.

انسان دی څي په جسي او معنوي لحاظ دټولو مخلوقاتو نه ښکلي او
پياوړی دی څي د انسان په شان بل هېڅ مخلوق ښکلي اوزېبانه دی .
وايي څي عيسي بن موسي الهاشمي ته څي مېرمن ٻي ورته ډېره زياته کرانه
وه، يوه ورځ ٻي ورته وويل : که د سپوږمۍ نه ښايسته نه وي نو پر درې
هلاقو طلاقه ټي ؟ ! ښځي ټي پر دې خبره ځان طلاق وکاږه - ورته جدا شوه -
په الهاشمي د بېلتون ډېره اوږده موده تېره شوه ، يوسهار دوخت خليفه منصور ته
په ژړا شو او جريان ټي ورته وويي ، منصور هم دده د درد دوا لپاره د قلمرو
علماء راوغوښتل ، په دې برخه کښي ټي ورته فتوي وغوښته ، علماؤ حکم وکړ څي
ښځه ټي ورباندې طلاقه شوي ده ، خود امام صاحب ابو حنيفه (رحمة الله عليه)
يوياړ چپ و - څه ټي ونه ويل ، نومنتصور ورته وويل : تا خو هېڅ ونه ويل ؟
هغه په ځواب کښي ورته د التين والزيتون وطور سينين وهذا البلد الامين . لقد

دا، اغلب گومان کېږي څي دايار به ټي امام يوسف و ، ځکه څي ددغه خټ مشهور مفتي او
قاضي و . ليکونکي

خلقنا الإنسان في احسن تقويم... سورت ولوست اوورته يي وويل: په دغه سورت کښې ښودل شوي چې د خاوند تعالی په مخلوقاتو کښې د انسان نه بل ښکلی مخلوق نشته دی، نو د هاشمي ښځه دده په وينا نه طلا تېري ښځه يي د پخوا پشان منکوحه ښځه ده، منصور هم نوموړي ښځې ته پيغام واستاوه چې د فرقت پرده لرې کړي دخپل مېړه اطاعت وکړي اوزړه يي خوشال وساتي دا.

د انسان معنوي پياوړتيا او قوت دی چې ټول مخلوقات يي تابع او محکوم دی، هغه حيوان چې خاوند تعالی خپل مبارک کلام کښې په اعجب الحيوانات سره ياد کړيدی چې په جسي لحاظ ډېر قوي دي خوبيا هم د انسان محکوم او تابع دي، که وړوکی ماشوم يي مهار کړي نو هرځای ته ورسره روان وي دا حيوان او عجيب مخلوق اوښ دی: وایي الابل كيف خلقت ...

د اوښ په خلقت کښې عجيبې او غريبې ښکېلې اوکتې موجودې دي، درانده - درانده بارونه وړي او خوراک يي روز دی هېڅ حيوان په خوشالۍ بار ته غاړه نښ دي، خواوښ بار ته چوکېږي، ترڅو په اسانۍ بار ورباندې بار شي، اوښ تشې متيازې د شا خواته کوي، اوښه او شپانه ته يي پليتي نه لويي. که څه هم فيل هم د خلقت په لحاظ د اوښ نه کم نه دی د وجود يي عجيب او غريب ساختمان دی اوښه درانده بارونه وړي خو کوچي کتې چې د اوښ په وجود کښې دی فيل دهغونه محروم دی.

په اوښ کښې کاره ډول دا ښځه کتې دي:

۱- د ښودنه يي استفاده کېږي.

۲- غوښه يي خوړل کېږي.

۳- سورلی ورباندې کېږي .

۴- د فريونه يې قيمتي پوښاک جوړېږي .

۵- اوښه درانده بارونه وړي او خوراک يې يې قيمته او ارزانځين دى هغه روز دى چې نور څاروي يې نه خوري .

اوښ دى چې د ولېږي په مقابل کېنې مقاومت لري او تر لسو وڅو پورې تنده زغملې شي - په يوه رفتار روان وي او ستومانى نلري .

د انسان معنوي لوړتيا او منزلت دى چې د ځمکې د منځ خليفه او واکدار شو، انسان ځکه د ځمکې د سر حاکم شو چې په کمالې صفتو موصوف دى - هغه صفات حقيقي خالق جل جلاله ورکړيدى چې نور موجودات يې نلري . انسان د عام په ګاڼه ښايسته دى، د انسان د علمي مقام ايجاب دى، چې د واکدارۍ دروند بار وړ په غاړه شو انسان د تفکر او تدبر خاوند دى او له دې لارې کولى شي چې ښه او بد پېل او جلا کړي، که څه هم په ظاهري سترګو څاروى هم هموار او ګرنگ پېژني، خود ښو او بد و توپير نشي کولى، انسان ته خاوند تعالى د زړه سترګې ورکړي يعنې د عقل په نعمت موخه دى - کولى شي چې زړه ښه من او فايده منن يود بېل نه پېل او جلا کړي ، داسې کار او عمل ته لاس اوږد نکړي چې دده اويایې دنورو وړو نوښتي ټولنې په کېنې زړه من او توان وي .

نور حيوانات هم ژبه لري خود تکلم او د وينا قدرت ورسره نشته دى ، انسان ته خاوند تعالى ويانده او ګويا ژبه ورکړې ده چې د زړه حال مخاطب ته پرې ښکاره او بيان کړي .

دنيا او ما فيها او ټول نعمتونه د انسان لپاره خلق شوي دي ، لکه چې قرآنکريم د دغه نعمت يا دونه کړې فرمايي :

هو الذي خلق لكم ما في الارض جميعاً (۱)،
 که دځمکې په سر مخلوقات ولیدل شي - لیدل کېږي چې ټول انسان
 په خیر او ګټه دی او هر څه انسان په خدمت کېږي دی، حتی زهرکه څه هم
 زهر دی او مرګونی شي دی، خو په دې کېنې هم انسان خیر او
 منفعت دی، یو وخت انسان لپاره زهر دواګرځي لکه چې نن ورځ په
 ځینو دواګانو کې استعمالېږي، د اهرم انسان لپاره د زهر وګټه ده چې
 مضر اوزیا من شیان ورباندې ووزني.

داشته می آید بکار - ولو که باشد زهر مار

د ابراهیم سوره په ۳۳ آیه کېنې انسان دده د معنوی مقام په اساس
 غا ط ب شوی، تر څو دغه ستر نعمت ته متوجه شي چې لمر او سپوږمۍ دده تابع
 ګرځولی شي، شپه راولي چې ارام شي او استراحت وکړي، بیا شپه ورځ کېږي
 چې دځمکې د منځ نعمتونه راټول کړي او استفاده ورڅخه وکړي.
 سخر لکم الشمس والقمر دالبین . سخر لکم الليل والنهار .

انسان دی چې دوچې او دریا بونو پاچا دی، په وچه کې ورته میوې او
 د خوراک څیزونه زرغونېږي - ښې منظري او ښایسته کلان ورته راټوکېږي -
 په دریا بونو کې د کشتیو په سر سیر او سیاحت کوي، قیمتي شیان ورڅخه
 راباسي؛

وحملناهم فی البر والبحر ورزقناهم من الطیبات (۲)

د انسانیت لور مقام دی چې پیغمبران یې ددوی نه وټاکل او د ملائکو په
 شان نورانی مخلوق یې په خدمت کېنې وګومارل شول - د اسلامي شریعت

۱، د بقرې سوره ۲۹ آیه

۲، د اسراء سوره ۷۰ آیه

بهترین دھلکو ہفتہ شوک دی چھی خلکو تہ یی کتہہ ورسہوی

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic. It starts with a general overview of the field, followed by a more detailed discussion of the specific issues at hand. The author then presents his own findings, which are based on a series of experiments. These findings are then compared with the results of previous studies, and the author discusses the implications of his work. Finally, the paper concludes with a summary of the main points and some suggestions for future research.

تأثیرات عظیم انقلاب اسلامی افغانستان

بر همه گان مسیّن و مبرهنی است که جهاد و مبارزه بر حق ملت متدین افغانستان مبنی بر عقیده و اید یولوژی عالی اسلامی استوار است . مخالفت و محاصره در برابر الحاد و دهریت و مقابله با منکر و منہیات در اردوگاه کفر و کمونیزم جز بر سر اید یولوژی و عقیده چیز دیگری شده نمیتواند . انقلاب عظیم و ظفر مند افغانستان که جهت احیاء دین حنیف اسلام مجد و عظمت تاریخی و عنعنات ملی و حصول استقلال سیاسی کشور و بجاظر حفظ و حراست تمامیت ارضی راه افتاده بسی اثرات عمیق و فزاینده در نهاد و عقیده و رسوم ملی مردم افغانستان گذاشت پیامدها این انقلاب دینت اسلامی و غرور ملی و شهامت افغانها را که بعد از نیم قرن در برابر سوپر پاور جهانی به نمایش گذاشت یک بار دیگر به جهانیان نشان داد که نیروی ایمان و طاقت اسلامی و غیور ملی مردم متدین افغانستان شکست ناپذیر است . این انقلاب و چرخش عظیم که هفصحات تاریخ کشور

ما را ورق زد زندگی سیاسی اجتماعی مردم ما را یک باره تقویض نمود. تحولات اساسی و تغییر بنیادی و دیگر گونی با همی در حیات سیاسی و اجتماعی ملت افغانستان ایجاد کرد. منخرافات و موهومات و رسم و رواج های کهنه جاهلی را درهم کوبید. ملت مومن افغان را در موقف حساس و حالت ستود و خطیر قرار داد. مورال و روحیه زمی شان را بدرجه کمال و مدارج حیرت آوری در جهان بشریت بروز داد.

از آنجا یککه وطن عزیز ما افغانستان از بدو ترکیب و تاسیس صحنه کشمکش ها و ماجراهای سیاسی بوده به مراتب در ورطه تجاوز و غارت گری سقوط و نابودی فرورفته و سالها مورد تاخت و تاز مهاجمین و کشور گشایان و زما مداران توسعه طلب قرار گرفته است. اربابان زور و زر و جنایت پیشه و دشمنان انسانیت در طول تاریخ وطن ما را میدان پیکار خونین قرار داده سرزمین زیبا و سرسبز ما را بدشت کویر و شبنزار تبدیل کردند از چوکات انسانی و موازین و مصداق بشری و منشور حقوق ملل عدول و عبور و از مرز و سرحد انسانی تخطی تجاوز نموده و بسی مظالم اخلاقی و جنایات غیر انسانی را نسبت به محیط و میهن و مردم ما مرتکب گردیدند. معادن و منابع سرشار طبیعی کشور ما را چور و چپاول نمودند و ذخایر زیرزمینی و روزمینی محصول پیداوار دهقان و زراعت پیشه را دزدی و غارت نمودند. اجمار کریمه و صنایع نفیس و هنرهای نایاب و آثار تاریخی و اشارات معنوی قیمت بهار را به جیب و دامن زده اموال منقول و سرمایه زندگی و پیرایه معنوی سرزمین ما را به یغما بردند. ماشین صنعت - تخنیک و اقتصاد کشور ما را معیوب و فلج ساخته عمران و اراضی حاصل خیز و تفرج گاه و مناظر و مشهد خانه و کاشانه همگان را به پرتگاه نابودی سپردند. ملت قهرمان و باشاهات افغانستان با وجود این همه دشواری ها و معضلات اجتماعی و اقتصادی - تهدید و تعذیب - فشار و اختناق - عظمت تاریخی و نیروی

اسلامی و غرور ملی خویش را از دست نداده با صبر و حوصله و استقامت و با
 متانت در برابر این همه مسایل و نابسامانی ها - وحزن و پریشانی الام و بدبختی
 نکبت و تیره روزی موقف و مورال خود را از دست نداده با عزم متین و اراده راسخ
 و عقیده ایمان کامل در برابر انواع مشکلات مقاومت و پایداری نموده - شرایط
 سخت و دشوار زمان را برداشت و تحمل نمودند - با ثرمت والا و جرئت اخلاق
 و اراده شکست ناپذیر خود ملت حیران و سرگردان و بی خانمان را از منجلا ب
 بدبختی و پریشانی نجات داده و بجاده سعادت و بهبودی رهنائی کردند -
 شالوده حیات بی سامان آنها را اساس و پیریزی نموده مراحل زیست و زندگی
 ایشان را رونق تازه بخشیدند - بدین منوال قاطبه ملت افغانستان فروپاش
 حیات نوین خود را از سر گرفتند - با نیروی فرهنگ غنی و شهامت اسلامی سنگرهای
 ظلم و استبداد را درهم شکسته - سیاست های شیطانی و نیروهای طاغوتی را در
 میدان معرکه قلع و قمع نمودند ، افتخارات ملی و غرور اسلامی را احیا ، مجد
 و عظمت تاریخی و رسالت انسانی خویش را زنده و روشن ساختند . بتاسی ازین
 منظور اثرات تداوم جهاد و مبارزه ملت قهرمان افغان بوضاحت روشن
 گردیده . دسته های از انقلاب اسلامی بسوی موفقیت و کامیابی در حرکت
 اند . افغانستان امروز به صفت مرکز اسلامی و منبع فتح و پیروزی انقلاب -
 های اسلامی و نهضت های آزادی بخش در سراسر جهان محسوب می شود .
 درین عصر فرخنده مبارزین و جهادگران افغانستان از خطه باستانی خویش
 درفش توخیه را بلند نموده و در جهت سرکوبی دشمنان اسلام و پیاده کردن
 قانون اسلامی در کشوری شتابند . این بهترین دلیل و ادعای روشن
 است که انقلاب اسلامی بصورت پیگیر و دوامدار سنگرهای کفر و الحاد را
 ویران میکند و هرگونه تلاش ضد اسلامی و خلاف انسانی را نابود نموده
 بسوی سبیده دم آزادی و افق روشن پیش میرود این همه مباحث و افتخارات

عظیم که امروز نصیب ملت مبارز و شهید پرور افغانستان گردیده. نتیجه جهاد خسته‌گی ناپذیر سعی و تلاش شبانروزی امت مسلمة و ثمره‌یک عمل ارزنده اسلامی است که آینده درخشان و سالم را در قبال دارد. کاروان پیکار و مبارزه بسوی هدف نهایی و درهم کوبیدن آخرین سنگردشمن و نابودی کامل بقایای پیروان مکتب طاغوت و در پیچیدن بساط المحاد و دهریت کامهای متین و مستحکم برداشته میشود. ملت مومنی و فداکار افغانستان در پرتو حکمت و فلسفه قرآنی و در فروغ فرهنگ اصیل اسلامی جهاد و مبارزه اساسی و واقعی را علیه استکبار جهانی و تجاوزگران هژمونیست و قلدر آغاز نمودند و در طی مراحل این جهاد مقدس هرگونه مشکلات و دشواری‌ها را دریافت و تحمل نمودند.

سرانجام این حقیقت را ثابت کردند که ملت مسلمان افغانستان در مبارزه نجات بخش خود پیروزی می‌شوند هنرنظامی و فنون حربی و مورال رزی خویش را در جهان به نمایش گذاشتند از یکی از مومن بزرگ تاریخی موفق و پیروز بدر آمده اند و به جهانیان و زورگویان ثابت ساختند که مردم افغانستان دوران ساز و سرنوشت سازانند و استعداد آنرا دارند تا بر سرنوشت خود حاکم شوند و صلاحیت کامل دارند تا ادعا نمایند که دشمنان اسلام دیگر نمیتوانند به ایشان زعم بپردازند. مزدوران گوش به فرمان خود را بر ملت مآخیز کنند. مردم افغانستان و پاسداران انقلاب اسلامی اجازه نمیدهند تا ابرقدرت‌ها در زندگی ایشان مداخله کنند. صفحه درخشان تاریخ کشور ما را معشوش نمایند. ما هرگز به دیگران این حق را نمیدهمیم تا در سرنوشت ما بازی کنند. به حلقه‌های استعماری اجازه نمیدهمیم که با چهره کثیف خود علیه اسلام و علیه انقلاب اسلامی مانیرنگ و فریب کاری کنند تا آنیکه چشم بینا و ضمیر آگاه و قلب منوردارند به خوبی میدانند که انقلاب عظیم افغانستان انقلاب یک ملت نیست این مبارزه و جهاد

تنها مبارزه مردم افغانستان نیست، بلکه این جنبش و تحرک که جهت آزادی و استقلال میهنی و تأمین حق مسلم و مشروع انسانها راه افتاده، یک طوفان همه جانبه و رستاخیز عظیم جهانی و همه گانی است که برای عموم ملت های خفته درنجیب استعمار پیام ارزنده و نوید آزادی به ارمغان آورد.

این انقلاب ظفرمند و تحول سرنوشت ساز که جهت اقدام برای آزادی از اسارت و بجاتر نجات بشر از زیر یوغ استعمار و ورهائی ملت های محکوم در بند ظلم کمونیزم جهان خوار بهمت و اراده نهک سپاهیان سرکف اسلام و قشر منور جا مع و نیروی اصیل مکتب توحید ترتیب و اثر داده شده است بسوی پیروزی نهائی و درهم کوفتن آخرین بقایای چاکران کرملین انهدام لانه های جاسوسی آنها ادامه دارد.

باگذشت هر روز انقلاب شکوهمند ملت متدین و با شهامت افغانستان قوی و نیرومند گردیده به حیثیت و اعتبار، عظمت و جلال آن افزوده میشود. مجاهدین و سنگرداران توحید در ساحه نظامی و سیاسی و فنون حربی معلومات و آگاهی بیشتری کسب نموده و در عرصه نبرد و میدان مبارزه و صحنه پیکار تجارب کافی بدست آورده با هنر نظامی و شیوه های رزمی و تکنیک حربی به نحوی مطلوب و شایسته خبیر و آگاه می شوند.

روی این اصل و اساس با تریتم و استمرار جهاد و مبارزه پیگیر مجاهدین جان بر کف اسلام در طی چند سال ضربات کوبنده و مهلک بر پیکر سخیف کمونیزم جهانی و قشون و حشوی روس وارد آمد. پوزه پیروان اصول منخرف لینن بخاک و خون کشانیده شد. دشمنان انسانیت و خصم ملت متدین افغانستان موقوفه و روجیه اش را از دست داده نیروی بشری و مورات رزمی آن مضحک و متلاشی گردید است دیگر قدرت و توان مقابله را با مبارزین اسلام نداشته و جرئت حضور جنگ و مبارزه را در صحنه پیکار ندارد مگر تلاشهای مذبحخانه مزدوران گوش بفرمان کرملین و هواداران مسکرو سیاست بازیهای سردمداران کمونیزم و حشوی ادامه دارد.

آری! دشمنان آشتی ناپذیر اسلام بدست یاری دلقکان دوره گرد و شست عناصر وطن فروش تلاش مذبوحانه و مجرمانه دارند تا فضای کشور ما را آلوده و آکنده سازند به نحوی از آنها پیروزی انقلاب عظیم ملت مؤمن - افغانستان را به تعویق اندازند. دسایس و توطیه و چرند های مغرضانه مخالفین اسلام و دشمنان انسانیّت و تند باد های اغراف و سقوط ناشی از توطیه و یاهو سرایشها معاندین دین حنیف اسلام و حرکت موزیانه و مرموزانه دلالان بین المللی و اظهارات غیر مسئولانه برخی از طرف های غیر ذی ربط که یاری مبارزه و جرئت حضور میدان معرکه و جنگ رویاروی رابا دشمن متجاوز و غداران ندارند از یک جهت، پلان و نقشه های حریفانه عاقل ارتجاعی و حلقه های استعماری شالوده و بنیاد مستحکم نهضت اصیل اسلامی ما را تهدید میکند.

با در نظر داشت این ملاحظات راه بجات و صواب و رهایی از این منجلاب و بدبختی و محاصره استعماری، تامین و تحکیم حکومت اسلامی و حصول منافع عامه بدون درک سالم و موضع گیریهای قاطع و سازش ناپذیر عجا هدین سر یکف اسلام و سنگرداران وارسته و فرزندان صدیق، سنور و آگاه و بادر مکتب توحید امکان پذیر نیست.

بناءً وظیفه ایبانی و وجیهه اسلامی سپاهی سلاحشور بجا هد سلاح بدوش و خامه بدست و سنگر نشین است تا سد آهنین را در مقابل دشمن شکست خورده و موزی تشکیل دهند، ید وحدت و اخوت و فتوت را بهم داده صفوف خویش را فشرده تر و حلقه وحدت و مؤدت و برادری را مستحکمتر سازند. دست های سیاه را از حرم جهاد قطع و بر نقش پای اجنبی چلیپا گذارند تا باشد که کاروان پیروزی انقلاب خون بار کشور عزیز ما به سر منزل مقصود رسد. کشتی و رشکسته ملت متدین و باشهامت افغانستان به ساحل مراد لنگر اندازد و مسافرین این سفینه دریای خروشان به سرزمین ابائی و محبوب خویش پیاده شوند.

با امید آنروز

دکمونیزم ماتی دروسی تبری مخنیوی کولای شوای؟

که دانصاف خبر شی نو شلمه پبری بایده دجهاد پبری ونومول شی، دا یواځې په دې نه چې دجهاد او مجاهد نوم په نړۍ کې لور شو او د نړۍ د هرې خبروې او رڼې د پورې کړامونو ښکلا همدا سپېڅلی ټکی و. بلکې دا پدې چې همدې جهاد د بشریت ستر دښمن نه چې دکمونیزم وحشي نظام دی ماتی ورکړه.

کمونیزم چې دنړۍ له مدرنو مفکورو څخه یو مهمه مفکوره پېژندل شوی او د انسانیت د پیکر نه یو څه په دې پوځ او واهی مفکوره مسمومه او مفلوج شوی وه، سره له دې چې دا مفکوره له حقیقت واقعیت او بشري فطرت څخه خورا لرې او پردۍ وه خو د روسانو استعاري سیاست او فطرت د دې مفکورې د تطبیق لپاره له ډول ډول چلونو څخه کار اخیست، له دروغو رانیولې بیا تر وژلو، وهلو، بندي کولو چې هر څه یې په وس کېنې وو هغه یې وکړل له بل لوري یې کمونستي نړۍ

داسې اوسپنيز دېوال کښې بنده وساتله چې دهغه دځمکې دسر له دوزخ
 څخه څوک نه خبرېدل، سربېره په دې چې دکونست روسانوله لوري
 د يکته شوی الفاظ په نړۍ کښې دمزدورو کسانو دخولې ورد او دتقویرنو
 او تبليغاتولې او باب ورواوتريات شمېر په ځان ناوړې انسانان ورباندې
 غولېدلي او ورته کړو وو. دکمونستي نړۍ ظاهري ندرق او برق او د
 شوی شغال په څېر د ولسا په نوم نظامي بلاک جوړول، په ملګرو
 ملتونو کې د ويتو حق او په نړۍ کښې دنظامي - سياسي لوی
 حو - ډول يادېدل او همدې نومونو تريات تېغ کېدل دنړۍ له ازادو
 خلکو سره هم دافکرڅه ناڅه پيدا کېږي روحی رېستيا به کونستي
 بلاک يو پياوړی بلاک او د هغوی په شاګرد او ماتول به یوناشوفی
 ګار وي.

په افغانستان کښې چې ګله رويي نوکران ديوي خونړي کودتا په نتيجه
 کښې په سياسي قدرت قابض شول، همدا به يې ويل چې د تاريخ څرخ په
 شانه کړي، زمونږ د انقلاب! شاته دنړۍ پياوړی قوت ولاړ دی او...
 خود افغانستان تش لاسی مسلمان ولس چې لاس په توره کړاود دې
 وحشي نظام دغنيوی لپاره يې ملاوي وتړلې، کونستان پوه شول چې
 په هر شمېره کښې خطا دی له دېرې وارخطايي څخه يې يو په بل خولې ولګولې،
 د خلق او پېچم په باندونو کښې بېلوالی راغی، وفادار شاګرد دخپل نابغه
 استاد په ستوني پښه ورکښېښوده نژدې وو چې دکمونستي جرړي
 وڅېړي چې روسانو خپل لاس پوځي ببرک دتيا نکونو په وړا کښې ګابل ته
 راوړس او په وينولرلي تخت يې کښېناوه.

ببرک هم چې هرڅه سياسي مانوري راوړلېدې کړې څه کټه يې
 ونه رسولې، روسان هم چې خپل وحشي پوځ يې په خورا مدرنه وسله سنبال

د ببرک دحمایې لپاره را لېږلی وو په ځان پوه شول چې دا حساب هم نه ووسم ، په سیاسي توطیو یې لاس پورې کړي خو په عزت سره خپل هېواد ته وکړي خو کله کبلی شولې نرمونډ مسلمان ولس را پراخېدلی دیني احساس اوله هت او غیرت څخه ډک څپاند پاڅون خو به نو هلته ارامېږي چې دخپل هدف په ترلاسه کولو کېنې بریالی شي .

جهادي پاڅون نه یواځې کمونستان په شا و تېږول او هغوی یې پخپله خطا په اعتراف کولو مجبور کړل او د حکومت د مشرتابه وړاندیز یې بجا ه دینوته وکړ ، بلکې همدې جهاد په کونستي ټوله نړۍ کې بدلون راوست ، د ولسا بلاک مات شو ، د لینن مجسمه را نسکوه ، د برلین دیوال ونړېد او چاوسسکو د ملت د قهر په څپو کېنې اعدام شو .

په لنډه توګه د کمونیزم د کرغېړن نظام مخ داسې تور شو چې د هغه پوچ نظام د پرنژدې حامیان نن هغه ارتجاعی اوله موده لوېدلی منکوه گڼي .

خوا یاد کمونیزم داماتي دروسانود تېری څه نیسي ؟

دا هغه پوښتنه ده چې باید وړاندې غور وشي ، خو کوم تاریخي اشار او قراین چې په روسي تاریخ کېنې لیدل کېږي روسان په پردی خاوره تاریخي تیري کوونکي دی له هغه وخته چې روسانود تاتارا یا نوله باج ورکولو څخه ځان خلاص کړله هغه وخت څخه یې په تیري پیل کړی ، دخپلې عدودې خاورې په ختیځ کېنې یې اسلامي او په لویديځ کېنې یې مسیحي حکې او هېوادو یو پر بل پسې ونیول چې تر ۱۸۸۰م کال پورې د منځني اسیا خاوره نیول یاله شېخ شامل او د هغه له پیروانو سره ۷۵ کاله د قفقاز په سیمه کېنې جنګېدل او هغه سیمه نیول ان د پنجده سیمه له افغانستان څخه په زور قبضه کول ټول هغه شواهد دی چې روسان پخواتر کونستي

نظامه هم تیری کوونکې وو، سر بېره پدې په کونستي دولان کېنې هم چې په ښکاره خو ۱۵ جمهوریتونه وومگر مرکزي قدرت له لینین مخه بیا تر گرباچف پورې دروسانو په اختیار کېنې و .

په نړۍ د سلطې پیدا کولو د پلان طراحان بیا هم روسان وو، د وارسا په بلاک کېنې چې همدا ۱۵ جمهوریتونه او د ختیځې اروپا ټول کونستي هېوادونه پکېنې کېدو بیا هم دا اختیار واکې دروسانو په لاس کېنې وې، د کومیکان په اقتصادي بلاکونو کېنې هم روسان مسلط وو پدې ټولو معاملو کېنې چې تش په نوم به نور هېوادونه هم پکېنې - یاد بدل ټول پلان او عمل دروسانو و .

همدا اوس اوس چې په روسیه کېنې موافق او مخالف قوتونه او - اشخاص پېژندل شوی ټول روسان دی، گرباچف روسي چې ورباندې کودتا وکړه هغه روسان او چاچي کودتا ماته او د گرباچف قدرت یې وساته هم روسان وو .

نوپه هر دوړ کېنې تش په نوم اتحاد او بلاک وو خواصلاً روسان مسلط وو، نن چې کونستي نظام نشته، د وارسا بلاک مات او د کومیکان قرارداد وروست شو خو بیا به هم د دیموکراسي د تطبیق په نوم روسان مسلط وې او کوم جمهوریتونه ازادي غواړي نور جدونه به یې دروسانو په خوښه داسې تعینېږي چې دروسانو په نوم د خاورې وسعت د هغوی په خوښه پاتې شي او دا خبره د آزادۍ او دیموکراسۍ تېکه دار!! روسی یلستین کړېده .

روسان، روسان دی که هغوی مسیحیان وو، که هغوی کورنستان وو او که هغوی سکیولرستان دی خو تېری کوونکي دی او مشخصین نظر لري چې دروسانو د تېری عوامل د پردی او انګېزې یې مختلفي .

د روسانو د تېرې یو هدف گرمو او بوته رسېدل دی، خو هلته داسې بندرونه اولارې ولري چې د نړۍ له ټولو هېوادونو سره پرتاس کېږي شي او په آسیایي او افریقایي هېوادونو کنترول او تسلط پیدا کړي. د روسانو د تېرې او پراختیا غوښتنې بله انگیزه دا کېدلای شي چې هغوی د مخنیوي ختیځ په نفتو لاس بری پیدا کړي. روسان و چې احاطه کړې دی چې همدې احاطې هغوی ته د نورو ځمکو د نیولو میلان زیات کړی دی.

د روسانو د پراختیا غوښتنې د پالیسي انگیزه یوه هم د هغوی د ملي امنیت مسئله ده ځکه د هغوی یوه لور ته چین او بیل وړه غربي ځواکونه د دښمنۍ په حال کې ورته پراته دی چې له همدې کبله دوی له خپل ولس سره سم هر طرف ته په نورو هېوادونو بېلو سېرې خوري امنیتي چاپېریال پراخ او دوی ورڅخه ډاډه شي.

د روسانو لوبه او د هغوی د خاورې نامساعد موقعیت هم دوی د نورو د خاورې نیولو ته هڅوي. چې د مخنیوي اسیا د هېوادونو په نیولو کې غټه انگیزه همدا کېدلای شي.

د افغانستان په خاورې د هغوی د تېرې عوامل د امنیت او په معدي نړۍ برمود لاس بری موندلو تر څنګ د افغانستان ستراتیژیک غوره والی هم دی. د افغانستان د نیولو په صورت کې نور روسان د نورو هېوادونو لپاره د یوې کلکې مورچې لرونکي وو. چې د نړۍ هېوادونو خصوصاً پاکستان لپاره د تهدید اصلي مرکز جوړېدلای شوی. په هر حال پورتني انگیزې او عوامل او هم له مخه ندی تللی، نو د روسانو تېرې هم د کمونیزم په ماتې پای ته ندی رسېدلی او بیا به همدا روسان وی او د هغوی تېرې او هلته به هغوی خپل حد پېژني چې د سیمې هېوادونه ورته دفاعي مضبوط کمر بند ولري.

دارو بنساده الفت په ياد

د قلم وزينه جمله چې د مهاجرت په شپو او ورځو کېنې په پېښور کېنې
خپريږي، ماته هم کله کله لاس ته راشي او په دې شوق سوې لولم
ځکه چې د قلم مضامين د اهل قلم په قلم ليکل شوي وي نو ضرور
خوند وړ وي.

هغه بله وړځ راته د قلم دوه مياشتنۍ گڼه د ۱۳۶۹ لمريز کال
لړم - کب د ۱۹۹۰ کال د سپر - ۱۹۹۱ کال مارچ لاس ته راغله چې د مرحوم
کېل پاچا الفت صاحب په ياد کېنې چاپ شوی او د کور د تالکانو، مارشالگانو
او د اوږد انقلاب نه چ شوی او هجرت خپلواهل قلم او دبصيرت
خاوندانو پکېنې د مرحوم الفت صاحب په نشر او نظم خپل خپل نشرونه
او نظمونه ليکلي وو. پدې ترڅ کېنې ماته هم هغه مضمون چې ماد الفت
صاحب په وفات په جلال آباد کېنې ليکلی و د ننګرهار په ورځپاڼه تاريخ اول
دلو ۱۳۵۶ شمسي کېنې نشر شوی و، را ياد شو. څرنگ چې ما هم د جناب

مرحوم کل پاچا الفت سره د کلونو کلونو او بډه پېژندګلوی او صمیمانه دوستي دهغه وخت نه چې مرحوم په جلال آباد کې د قبایل مدیر او د اتحاد مشرقي اخبار چلوونکی ؤ. لرله. او د ولسي جرګې په دولسمه دوره کې د شوری په تالار کې هم. همنظر وو. ماچې د الفت صاحب په جنازه دخبرو په لړ کې د دوی د حسنه اوصافو یادونه کوله نو د مرحوم دا بیت مې هم ویلی ؤ :

که یواځې په میدان یو درېدلی
هسې نه چې ناکسي ده، بېکسي ده

د مرحوم الفت صاحب په جنازه کې د دوولسمې دورې ځنې هغه وکیلان (مېرمن) هم حاضر وو چې حقوق پوهان او قانون دانان وو، او ما په خپلو خبرو کې د شورا هغو جرړیانو او بحثونو ته هم اشاره وکړه چې کله به د شوری په جلسه کې قانوني او حقوقي بحثونه کېدل او حقوق پوهانو او قانون دانانو به پکې تشرېح ورکوله او الفت صاحب به دخپل عادت په بنا، چوپ ناست ؤ خو خبره به پوره نه واضح کېده. په آخر کې به الفت صاحب په خپل نوبت د موضوع په ارتباط تشرېح او تحلیل وکړه، نو د ولسي جرګې د نایندګانو اذهانو ته به پرېوته او تسلي به یې پری وشوه. بیا به وروسته د تفرېح په وخت هم هغه حقوق پوهان او قانون دانان الفت نه رات او شول او په ظریفانه انداز کې به یې ورته وویل چې: الفت صیب حقوق مونږ لوستی دی او د موضوع تحلیل تاسو تر مونږ نه ښه کولی شئ.

الفت صاحب د خداداد استعداد خاوند او ادب رب ورته نصیب

شوی و .
 د دې سرلیک هم ې هغه پخوانی مضمون چې د شکرهار په
 ورځپاڼه کې چاپ شوی و، د قلم مجلې محترم کارکوونکو
 صاحبانوته واستاوه، که په راتلونکې مجله کې نشر شي مهرباني
 به وي .

د علم او ادب د باغ کله ورزېد

په ۲۸ قوس ۱۳۵۶ عالم فاضل کله باچا الفت وفات شو .
 اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

الفت صاحب عالم باعمل او د علم سرېې حلم لارو . ممتاز ادیب و .
 په نشر او نظم کې د اوچت مقام خاوند و، اهل قلم و، دخپل عمر پیاوړېدو
 کې یې عفت قلم ساتلی او پاللی و . د قلمي بخاوت سره دوست نواز
 هم و . د الفت صاحب د ادب په قاموس کې د مداحۍ جمله نه لیدل کېږي .
 د چا هجوه یې بنده کېمې او د حق کوۍ په میدان کې بیکه تاز و .
 د وخت زما مدارانو او د صلاحیت خاوندانو ته به یې په ادبي پیرلیه
 کې حقایق لیکل او په دې توګه یې دخلکو اذهان روښانه کول .

نه وینه خبر پرده ې لږ غوندې چې پورته کړه
 نه دي د ویلو هغه شخړه چې مالیدلې دي

زوفکرکوم چې پاچا صاحب په دې يوفرد کښې بې شمارو مطالب راجع
کړي دي. زما په خيال که بل چا دا پرده پورته کړي واي او د ويلو جرأت
يې کړي واي، نو پدې شکل به يې نه واي افاده کړي.

هغه به د پردې شاته صحنې يو څو معاييب او نواقص په شمار شمېرلي بيان
کړي واي چې په دې توگه به ډېر شيان د تذکر نه پاتې واي او هم به ادبي
لطافت فوت شوی واي او هم به طور معمول د وخت په اوښتو او د زمانې
په تېرېدو د خلکو د ذهنونه عموماً شوي واي. خو الفت صاحب د حکيم قوم
په حيث دانساني فطرت په تقاضا هغه څه ليدل چې د ويلو نه دي - د
خلکو پام يې ستول عمر د غسې مقاماتو ته متوجه کړي دي او ولس يې
دې ته هڅولی دی چې په هغه څه چې ادیب ته پرې په ليکلو حياء ورځي،
ځانونه پوه کړي او د اصلاح کوشش يې وکړي او هېڅ وخت ترې بېغمه
نشي.

الفت صاحب لوړ خيال او ژور فکر لاره او په بلند پروازی کېنې ترې
خپل چاپېريال نه هېرېده. د غرب صباحت، د هند ملاحت او د ايران
نزاكت به يې وليد د کابل او کاپيسا د سيندونو بحر، د شکرهار
کڅ د اوبو په ګرد په يې د پېغلو د يو ټولګی د منکو د کولو منظره پدې
توگه ترسيم کړه:

په ګور د پېغلو منګي خپل د کول   يو منګی د ډکېدو په وخت ويل
تېرې نه يواږه څښونو هېرو   چې څه راز به وي د تېرو او بې څښل

چې له يو خوا يې د پښتنو ګليو الو جونو د ګور د وايټي مازي کړي ته په شاعرانه
انداز کې اشاره ده او هم يې د اميرانو د اغيرې مرېښت او د فقيرانو د ولېرې او

تندې ېې اعتدالی، افراط او تفريط ناقراره دنیا، دنیا و الوته په گوته کړې ده.
 الفت صاحب خداپرست انسان و، دخپل خان په آئینه کښې ېې
 الله پاک پېژندلی و.
 مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ فَقَدْ عَرَفَ رَبَّهُ .

او مبارك آيت په مفهوم د قوم عروج او نزول ته قايل و.
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا يَفْعُلُ حَتَّىٰ يَغْيِرُوا مَا بَا نَفْسِهِمْ .

اود:

أَنَا بَطْنٌ عَبْدِي

په فرموده ېې دخپل مولانه دغسې غوښتنه كوله:

واړه سوالونه نه كوم له لويه خدايه خښې
 له لويه خدايه نه يو خلی لوی افغان غواړم

الفت صاحب درحمان بابا داشعارو دباغ مستقیمه ونه وه، دخوشحال خان
 دقلم پر رموزپوه او دحضرت سید جمال الدین افغان دوسعت نظر او همه کیر
 فکر پیرو و. دافغانستان د ادب د آسمان خلد ستوری و، چې پدافول
 سره ېې په علمي او ادبي ټولنو کښې خلا موجوده شوه.

د الفت صاحب منظوم او منثور دېر اثار شته. زه فکر کوم چې د شعر په یو یو
 فرد او د نثر په یو یو کښه به ېې یو یو کتاب و لیکل شي. زه نه شاعر
 یم او نه ادیب غواړم چې دا خوگر ښې د ننگرهار په ورځپاڼه کښې دکل پاچا الفت
 صاحب روح ته د عقیدت دکل دستی په خپر تحفه کړم.

* دجهادينو دمطبعاتو پيل او پرمختگ *

د شور له کسر غيږې او خونړۍ کودتا وروسته د مقاومت غورځنگ د خپرونو له لارې دروس د گوتلي حکومت پر خلاف دخپل موجوديت او مبارزې فرهنگي سنگرونه پرانستل، له هيواد څخه دباندې د مقاومت تنظيمونو داخبارونو او اعلاميو په خپراوي لاس پورې کړ او د جريدو داسلسه پيل شوه چه تر مجلو، اونيزو او ورځپاڼو رسېده. په هيواد کې دننه هم د ملحد حکومت مخالفونو نوچي ځينو پي له هيواد څخه دباندې له مقاومتني او جهاد تنظيمونو سره اړيکې لولي او ځينې په هيواد کې دننه تشکيل شوي او رامنځته شوي وې. د پتو خپرونو (شبنامو) له لارې د مقاومت غږ پورته کړ چې بيا په هيواد کې دننه په آزادو سيمو کې د گستن دواسطه د جريدو د خپراوي لړۍ هم پيل شوه.

په دې ډول له هيواد څخه دباندې د لومړي ځل لپاره د مقاومت د غورځنگ فرهنگي مرکزونه په پاکستان کې د جهادي تنظيمونو په چوکاټ کې تشکيل شول او په ابتدايي بڼه د مقاومت دمطبعاتو لړۍ له همدې ځای او وخته پيل شوه. چې وروسته دنړۍ نورو هيوادونو ته هم داسلسه وغزیده. که څه هم په لومړيو نيمو مياشتو کې د مقاومت د غورځنگ نشراتي ساحه د پاکستان دننه مهاجرينو تنکيلوله چې په ډېره سختۍ سره يې څه برخې هيواد ته هم لاره پيدا کولې شولې خو د وخت په تيريدو چې هم د مهاجرينو په شمېر کې زياتوالی راټه او هم په هيواد کې د آزادو سيمو داچې په پراخېدو د جهادي خپرونو لپاره څه نا څه د توزیع او پرمختگ امکانات برابر شول

* دامقاله دروان کال پر ثور کښې دافغانستان دجهاد دثقافتي شوری له خوا دجوړ شوی ده ايزواړيکو دوسايلو پر سيمينار کښې ويل شوی ده.

او بیا داغه سلسله د مقاومت په اوږدو کې وړې تر وړې وغوښدله. په پاکستان کې مطبوعاتي آزادۍ او د شخصي مطبوعو موجودیت دې کار ته ډېره چټکتیا ورو بخښله او دغو سېولونو که له یوې خوا د ځینو بې مسئولیتۍ، بې ضرورتۍ او غیر معیاري خپرونو نور بازار گرم کړي نو له بلې خوا بې د یو مسلکي پریونل په روزنه او د نویو ژورنالستانو او لیکوالو په ترویج کې تر ډېره مؤثر رول هم ولوباوه.

له همدې حایه ده چې مونږ پدغه لیکنه کې د جهادي خپرونو پیل، بهیر گټو، تاوانونو، پرمختګونو، ستونزو او دې ته ورته موضوعاتو بحث کړی او دا سلسله مو دخپلو مشاهداتو او لیکنو په رڼا کې خپرې ده.

د جهادي خپرونو پیلامه د شهادت او مجاهد جريدوله خپراوي څخه شروع کېږي، د شهادت جريدې لومړۍ گڼه د ثور له خونړۍ کودتاه یوه میاشت مخکې د ۱۳۵۷ لمريز کال د حمل په میاشت کې خپره شوې او هغه وخت په پټه توګه په کابل کې توزیع شوی هسره.

پدې توګه شهادت د جهادي ژورنالیزم په میدان کې لومړنۍ چاپي جريده ګڼل شو. مجاهد جريده د ثور له کودتا وروسته د ۱۳۵۷ کال د سرطان په میاشت کې په خپراوي پیل کړی، پدې توګه ویلي شو چې د جهادي موقوته خپرونو لړۍ له همدغو جريدو څخه پیل شوې ده. که څه هم لدې مخکې په ۱۳۵۴ لمريز کال کې ځینې رسالې خپرې شوي خو په حقیقت کې جهادي ژورنالیزم د ۱۳۵۷ لمريز کال له پیل څخه دهستی په ډګر پیل ایښی او د شهادت او مجاهد جريدو په ښه رامنځ ته شوی دی.

مونږ مخکې وویل چې شهادت جريده د ثور له کودتاه یوه میاشت مخکې د حزب اسلامي افغانستان د نشراتي ارګان په عنوان د انجینر حکمتیار له خوا تاسیس شوې ده چې تراوسه د دوی نوم د شهادت جريدې د مؤسس په توګه لیکل کېږي خو محترم قاضي محمد امین وقاد له مجاهد جريدې سره په مرکه کې ادعا کړې چې دی د شهادت مؤسس دی او د شهادت هغه وخت په خپراوي پیل کړی چې ده (وقاد) د حزب د امیر په توګه کار کاوه.

جسمیت اسلامي هم ادعائري چې له مجاهد مغکې يې يوه بله جريده (جمعيت) په نوم خپره کړې خو غومونه يې چيرې نه ده ليدل شوی. امکان لري چې قلمي او ديوالي بڼه ولري. دا داسې وخت و چې د جريدو په چلونه کې کوم مساکي او هغواشخاصو چې په مطبوعاتو برخو کې د تجربې او مطالعې خاوندان و، د هجرت په کاروان نه و ګډ شوی، پدې ډول د دغو جريدو چلونه تر دېره د هغو نويو جوانانو په لاسونو کې وه چې په تخنيکي او فني لحاظ يې د شروزاليزم سينما تیک زده کړه نه وه کړې، پدې وخت کې د خپرونو کمپوز د تيب، حروف چينې او خطاطي پواسطه کيده چې د وخت له ضياع سره يې د خپرونو صحافت او نکلونه هم صدمه رسوله.

د شهادت لومړۍ ګڼې قطع ويره، مغونه څلور چاپ آفت او کمپوزي د تيب پواسطه شوی و د لومړۍ ګڼې مطالب يې نرياتره د داؤد خان د حکومت پر ضد او د پلان وزير علي احمد خرم د قتل په رابطه وو. دغې جريدې بيا وروسته بيلابيلې بڼې او قلمي خپلې کړې. په مياشت - پنځلس ورځو - هفته، هفته کې دوه او درې ځلې خپره شوې او يو وخت هم په هفته کې د دوه ځلې شهادت د خپراوي تر څنګ مياشتيني شهادت هم خپريده. د شهادت جوانان په نوم هم شو ګڼې د معجلې په بڼه په کال ۱۳۶۶ کې خپره شوې. د شهادت د مخونو شمېر څلور، شپږ، اته او د ځينو ګڼو لسو او د ولسواو حتی شپاړسو ته رسيدلی دی. شهادت هم د زياتو خپرونو په څېر د توقف لنډه او اوږده فاصله وه چې د (۷) ګوني اتحاد په لمنځته کيدو يې د درې کلن توقف تر ټولو اوږده موده تيره کړيده.

د شهادت مطالبوم بيلابيل رنگونه او له خونه غوره کړې په لومړۍ سر کې د سرسري تبصرو او تبليغاتي مضامينو تر ګڼو زياتو معلوماتو يې وروسته بيا د غوټې تبصرونو بڼه او نسبتاً پوځي رنگ نيولی او د يو يوه نيم شعرونه هم ورکړه شويده.

د وخت په تيريدو د خپرونې اېښودنې ورو ورو وده کړې او د لومړيو دوو کلونو په تيريدو د شعرونو تر څنګ ګله ناکله ادبي توکو او کيسوم خپرونې ته لاره پيدا کړيده.

مجاهد جريده هم د پيل او پرمختګ دغه پړاوونه قدم په قدم وهلي - که څه هم تراوسه يې پرمختګ وخت د خپريدو توان ندی پيدا کړی او د برابرۍ له مخې خپرونې يې خو

حقیقت دادی چې له ابتدا څخه یې تبصرو او مطالبو څخه او درنده بڼه لري صفاقت یې هم له لومړۍ وړې څخه نسبتاً بڼه روان دی اوله گوندي قیودو څخه هم تر یوه حده خوندي پاتې شوی او د ماجراجویانه مطالبو له خبرولو څخه یې ځان ساتلی دی .

که څه هم کله ناکله د کمزورتیا وړې چې پرې خبرې شویږي خو په مجموع کې یې خپله معنوی لوړه ساتلې ده . د پالیسي په رابطه بنایي وړاو چې تر دیر ه د چلوونکو تر ذوق پورې تړلی پاتې شوی له همدې امله یې په بیلابیلو وختونو کې شکل کمیت ، او کیفیت هم بدلون موندلی کله پرې ادبی رنگ غالب شوی او کله سیاسي او ... او کله هم پرې د دفتري کدو دیو او مخالفونو تورې لوڅې خبرې شوی او خبره یې هم تر کودتاه یې نشر او پورې رسولی او د مطبوعاتو فکسیون بازیو یازار یې گرم کړیدلی .

پدغو خبرو نو چې نورې خبرو یې هم وخت په وخت میدان ته راولتلی چې د جهادي گوندونو جريدې یې په لومړۍ سر کې شمېرل کېږي - خو بنایي وړاو چې دغو خبرو ونه خود شکل ، نه هم د معنوي اونه هم د ټاکلي نشراتي فاصلي په لحاظ چندان پرمختګ او بریالیتوب په برخه شویږي .

که څه هم دخالص صاحب اسلامي حزب دالنور په نوم جريده خبره کړې چې یو وخت تر دیر ه په هفته کې خپریدله خو معیار او صفاقت له اړخه یې دیرې نیمګړتیا وې لري .

د اتحادونو په سطحه په ۱۳۵۹ هـ ش (د افغانستان د ازادۍ لپاره اسلامي یوالی) په رامنځته کیدو د لومړۍ لړۍ لپاره یوه جريده د اتحاد اسلامي په نوم خپره شوه خو په اتحاد کې د شاملو گوندونو ځانګړې خبرو یې هم موجودې وې . خوله هغې وروسته چې استاد سیاف نوموړی اتحاد گوند وګرځاوه دغه جريدې هم د اتحاد اسلامي د نشراتي ارګان بڼه ونيوله په ۱۳۶۱ لمريز کال کې داو وګوښتی او درې ګوښتی اتحادونو په رامنځته کیدو د تنظيمي خبرو یې متوقفي کېږي او داو وګوښتی اتحاد د فرهنگي کمیټې له خوا د «وخت اسلامي» په نامه جريده او د «قيام حق» او «شهید پیغام» په نوم میاشتیني مجلې او همدارنګه «هجرت» او «النفي العالم» عربي او «جهاد ریز» انګریزي مجلې هم خپرېږي .

د درېجې کسټونې اتحاد له خوا د «اتحاد مجاهدين» په نوم جريده چې د شترتاکلي وخت يې نه و معلوم او يوازې شوکېڼې خپرې شويدې، په اردو (مجاهدين کا اتحاد) جريده او «الجهاد» عربي جريده هم په نامعينو وختونو کې شوکېڼې خپرې شويدې.

له ۱۳۶۵ لمريز کال څخه وروسته دا ونيز په کتاو اتحاد اسلامي جريده هم ورکېږي دا وخت شهادت او اتحاد اسلامي په هفته کې لومړۍ په ۸ مخونو او دوهمه په څلور مخونو کې خپرېږي.

له ۱۳۶۴ کال وروسته په تنظيمي خپرونو برسيره يو شمېر آزادي، شخصي او نظرياتي جريدې هم د خپراوي ډگر ته راووتلې. په دې کې ځينې جريدې مازې په نوم آزادي وي گڼي په حقيقت کې يې د يوه اوبل گوند - يا ځينو خاصو نظريو او حتی خارجي قوتونو نښاندگي کوله - چې دهغوی له خوا تمويلېدلې هم.

د افغان مجاهد اطلاعاتي مرکز خپرونه (افغان مجاهد) د بناغي ولسل په چلونه په ۱۳۶۱ لمريز کال کې ميدان ته راووتله چې له گوندي ملحوظاتو او قيوود څخه آزاده وه خو دغه خپرونه دهغې د چلوونکي د ذوق، دوستيو او مخالفتونو په چوکاټ کې بيا هم محدوده وه.

سره لسدي چې تر ډېره د مقاومت په جريان کې «افغان مجاهد» او مجاهد ولس هغه جريدې دي چې په شرقي سطحه يې د انتقادونو او ډېرو قوندو موضوع گيريو باب پوښت او د آزاد ژورناليزم د جرأت هڅا مه يې توده کړه. پدې توگه که د آزادو خپرونو نوم اخلو نو په سوکې «افغان مجاهد» او «مجاهد ولس»، يادولی شو او که يې د چلوونکي له شخصي انگيزنو او ځينو ځانگړو او جذباتي انگيزو څخه سترگې پټې کړو نو د غود واړو جريدو د هجرت په چاپيريال کې د گوندي او مقيد ژورناليزم هغه مسلط دور ته خاتمه ورکړه او يوه بله صفحه يې راواړله. بنايي وياړ چې «افغان مجاهد» د پاکستان حکومت له خوا د توندو او انتقادي مضمونونو د خپراوي له امله په ۱۳۶۳ کال کې مصادره شوه چې په همدغه کال يې په ځای د «مجاهد ولس» په نوم جريده خپره کړې شوه چې د

چاپلوونکي له تبعید وروسته تر اوسه له ناروی څخه خپریږي .
پدې رابطه د شهید عزیز الرحمن الفت له خوا په ۱۳۶۲ لمريز کال کې د «افغانستان»
په نوم دیوې پنځلس ورځنۍ جريدې خپراوي م یادولی شو، چې هغه م بېله دې چې کوم
سیاسي گوند یا ډلې ته منسوبه وي په آزاده او انقلابي توګه یا څه انتقادي مضامین
خپرولی چې (۷۰) ګڼې یې دده په ژوند او دوی نورې له شهادت وروسته
خپرې شوي دي .

د آزادۍ په نوم یوې جريدې په ۱۳۶۲ لمريز کال کې په خپرونو پیل کړی چې تر دې سره د
حکمتیار د حزب اسلامي پاليسي تفصیلي او ویل کېږي چې د حزب اسلامي له خوا تمویلېږي
دغه پاڼه ګله په میاشت او ګله م په پنځلوسو ګله او ګله م په لږ زیات وخت کې خپره شوي
دغه خپرونې م ګله ناکله توقف لندې او اوږدې فاصلې وهلی، قطعي یې م یوله بل سره
توپیر لري، پدې وروستیو کې په وره قطع په هفته کې شلور ځله خپریږي او دا څه وخت
کېږي چې له خپراوي څخه پاتې شوی ده .

له «شهادت» او «مجاهد» او بیا وروسته «اتحاد اسلامي» تنظیمي خپرونو پرته په
نور تنظیمي جريدو کې د کمیت او کیفیت له لحاظه کوم د لیدنې وې غوراوی نه لیدل کېږي
دغو خپرونو نه خو د خپراوي کوم ټاکلی وخت لری او نه م د معافت کوم معیار .

په پاکستان کې له جهادي گوندونو پرته ځینو نورو د لوم د جريدو په خپراوي لاس
پورې کړی . لدغو د لوڅه بوه م «افغان ملت» په نوم په څو څو توو ویشل شوی ډله ده
چې «افغان ملت» او «استقلال» په نومونو یې ګله ناکله بېلابېلې خپرونې کړي خو د دغه
ډلو نشراتي فعالیتونه سره لدې چې د معیار له اړخه ډېرې خامې او کمزوري لري له یوې مخې
د خپل منځي ډلبازيو او رقابتونو د کشمکشونو ښکار دی او هرې ډلې د جريدې له لارې د
بېې د مخالفت او رسوايي کوښښ کړی او له جريدو څخه یې یو ډېل پر خلاف دیوې حربي په
توګه استفاده کړیده .

د مالکومتانو له خوا م ځینې خپرونې لکه «شعله» «پیام زن» «ندای آزادی» «صدای

افغانستان او... په نومونو خبرې شوی دي چې دلته پکړمات بحث لازمه نه ښکاريږي.

ددې په شتګ کې ځینو نورو قومي اوسیمه ایزو اتحادینو او ځینو کاروباری کسانو هم د فعالیت او تجارت په هوښ په لومړي قدم کې کومه یوه پانه د جوړېدې په نوم خبره کړې، د پخواني پاچا په عنوان کولو ځینو سیاسي دکاندارانوم دې کار ته لاس اوږد کړی. تر دې وخته په جهادي نشراتو کې متحد المال، کلېشي او تکراري مضامین یوڅه زیات لیدل کېږي او خبرې مطالب لږ او د ملاحظې وړ څه نوښت پکې نه شي موندلی خولې وروسته خبرونه نوی او مختلف موضوعات لار پیدا کوي او ځینې خبرونې درنګه رنګ مطالبو او موضوعاتو په خپراوي نوی لوری او جهت خپلوي له داخلي خبرونو پرته خارجي خبرونه او رپوټونه هم پکې ځای مومي.

له ۱۳۶۴ لمريز کال وروسته جهادي خبرونې نوی لوری او شکل خپلوي چې د جهادي نشراتو داوچ زمانه ګڼل شي له همدې ځایه ده که مخکې موچي وویل دهغه نامه خوږاوی پیل کېږي او څو نوی مجلې د چاپ ډګر ته راوړي د مجلو د خپراوي سلسله هم له «شفق» او «میتاق خون» ګوندي مجلو څخه پیلېږي له شفق مخکې یوه ګڼه مجله د حزب له خوا د «شهید» په نوم خپره شویده او ورسره د حزب «سیمای شهید» لود جمیعت «شهید زیری» هم په خپرونو پیل کوي که څه هم وروسته هر جهادي تنظیم د مجلو د خپراوي اقدام کړی خو د هغوی تسلسل او معیار ندي ساتل شوی خو شفق او میتاق خون مجلو د اوو ګوني اتحاد ۱۳۶۱ - ۱۳۶۴ کلونو له توقف پرته خپل نشراتي تسلسل په ځای ساتلی دی که څه هم تیر کال شفق مجله متوقفه او د طباعت له میدان څخه ایسته شوی خو پخپل وخت کې داسې خبرونه ګڼل کېده چې وې کولی شول خپل نشراتي ژوند ته څو کاله ادامه ورکړي.

د (۷) ګوني اتحاد په انحلال استاد سیاف د قیام حق «نوم په «حق پاخون» واړاوه او پدې نامه یې مجله خپره کړه. په اردو ژبې «هجرت» حزب اسلامي قبضه وکوله او په

همدغه نامه د حزب له خوا مجله چاپ کړې شوه .

په ۱۳۶۳ لمريز کال کې د سپیدې په نوم يوه ادبي مجله خپرېږي چې په جبهه دي مطبوعاتو کې يونوی جهت اولوری په نڅېنه کوي او د جبهه دي ادب پاب پسرانيزي د افسانو، ادبي توقو، سفرناهو، ادبي راږن تازونو، مشاعرو، پراډي کتابونو د تبصرو او نقد او دې ته ورته ادبي موضوعاتو د ليکنې څېړنې او تحقيق منظمه فني او ثار تاريخه لري له همدې څېړونې څخه پيلېږي .

سپیدې مجله يونيم کال (۱۳۶۳) کال د زمري د مياشتې شلمه - ۱۳۶۵ کال د وري د مياشتې شلمه) په هره مياشت کې يو ځل خپره شوې خوبيايي د مالي مشكلاتو له مخې نشرات متوقف شول او تېر کال يې پرته د افغانستان د کلتوري ټولنې د څېړونکي ارکان په توگه په خپراوي پيل کړی .

له ۱۳۶۴ لمريز کال وروسته څو نوري اختصاصي مجلې هم خپرېږي لکه د بنڅو د سازمانونو تر عنوان لاندې څېړونې د ليکوالو انجمنونه او مرکزونو هم خپرېږي، پدې کې د آزاد افغانستان د ليکوالو اتحاديه (وفا) او د افغانستان د جهادي څېړنو مرکز يا دولی شوې تراوسه يې د څېړنو سلسله روانه ده .

د ليکوالو اتحاديه «خپلواکي» په نوم يوه درې مياشتنۍ مجله او د (وفا) په نوم انگرېزي مجلې خپروي .

د جهادي څېړنو مرکز په هر دوو مياشتو کې «قام» په نوم مجله خپروي. دغه دواړه مرکزونه له نوموړو موقوته څېړنو پرته نور ځانگړي آثار هم ژباړلي او خپاره کړي دي .

همدارنگه افغانستان د مطبوعات جهان په نوم مياشتنۍ مجله د کانون ترجمه آثار جهاد افغان له خوا د پوهاند ډاکتر سيد محمد يوسف علمي تر ادارې لاندې په ۱۳۶۵ کال کې په څېړنو پيل کړې او د افغانستان د جهاد په رابطه د بهرنیو پوهانو، ليکوالو او ژورنالستانو د څېړنو شپږ لسگونو

سـفـونـامـو، مـشـاهداتـو، رپـوتـونـو او تـبـصـرو تر جـمـو ته يـې په مـجـله کې خـای وړ کړي
د جهاد په رابطه د بهرنیو لیکوالو کتابونه معرفي کوي دغه مرکز له مجلې پرته
نور ځانگړي آثار هم ژباړلي او خپاره کړيدي .

په ۱۳۶۶ کال د افغانستان د جهاد ثقافتي شوراه خواد افغان جهاد» په نوم
دري مياشتنۍ مجله په دري پښتو او انگليسي ژبو په بېلابېلو ټوکونو کې په خپراوي
پيل کړې. دغه مجله چې د محققينو لپاره په درېو مياشتو کې د جهاد د مختلفو
ابعادو جرياناتو، پرمختگونو او انکشافاتو په رابطه مطالب خپروي د خپرونکو او
مؤرخينو لپاره د موادو په برابرولو کې يواځينې باوري منبع او کتور مـاخـذ
گنلې شوي .

د انجينر احمد شاه احمدزي تر مشرۍ لاندې د مجاهدينو د لومړي عبوري
حکومت په جوړېدو سره چې د اتحادونو بهير په حکومتونو بدل او د فو هنلي کميټو
سطحه وزارت ته لوړه شوه د دغه حکومت د دعوت او ارشاد وزارت د «حکومت اسلامي»
په نوم جوړېده خپره کړه چې ايله يې تر پنځو گڼو پورې خپل ژوند ورسولي شو. د مجاهدينو
د لومړني عبوري حکومت له افحال وروسته د انجينر احمد شاه احمدزي په امتياز د
(بصيرت) په نوم مياشتنۍ مجله خپره کړې شوه چې لس گڼې يې په پرله پسې توگه خپرې
شوې او ورسره يې څو ځانگړي اثار خپاره کړل .

سر له دې چې مخکې د دوی په مرسته د (خاطرات) په نومونو جوړېدې خپرېدلې
ديالوگ وړېده چې د انجينر احمد شاه د مالي مرستې او پاملرنې له مخې گڼو جهادي اثار و ته د
خپراوي زمینه برابرې شوه او پدې رابطه د دوی مالي مرستو د لیکوالو لپاره د جهادي اثارو
د چاپ بڼه شرايط رامنځته کړيدي .

د دوهم عبوري حکومت په جوړېدو چې د نورو ټولنې نورې هم پراخه او غوړېدلې او
د ارشاد او دعوت وزارت په نوم طويل او عريض تشکيلات رامنځته شول د «صبح پيروي»
په نوم او نيزه او د «ارشاد» په نوم مياشتنۍ او همدارنگه د «تنوير» په نوم اردو مجلې

خپري کړي شوي چې له بده بخته نه د محافت اونه د محتوي له اړخه له کوم معيار څخه برخمنې وي. په همدې وخت کې د تنظيمونو خپرونې د حکومت له خپرونو څخه په مراتب زياتي په لوړه سويه او معيار خپريږي.

لږې سره سره د حکومت اړکانونو دا هڅې پيل کړي چې هريو جلا څخه پروتې ولري بډايي حال کې چې ټول حکومت د خپل مرکزي ارگان په خپرونه کې په بشپړه توگه پاتې راغلی وو. له همدې حايه وچې صدارت د «الاحتساب» ستري محکمې د «قضا» انجمن تاريخ د «افغانستان» او اوقاف د «نور الجهاد» په نوم مجلې خپري کړي د جهادي مطبوعاتو په مخه کې يوه بله غټه ستونزه پر مقاومت د مسلط سياست د منفي اړخونو هغه اغيزې دي چې له بده شامته هرجا ته يې د منن جوړيږي احساس وړ بڼې دی له همدې حايه ډېرو دا هڅه کړي چې د ليدنې، سياستمداري، اوقيات چانس او طالع وازمويي او د دې کار لپاره يې په لومړي قدم کې د يوې پاڼې خپراوي ته لاس اچولی او په اصطلاح د هر حرکت که هغه هر څه لکه وڅو پيلامه يې د يوې پاڼې له خپراوي سره بڼه نيولی، پدې کې که چا د خواجگانو د اتحاد يې هوس کړی م نو د يوې پاڼې له مخې يې کړي او که پنځه شپن تنه د گوند جوړونې مينې په سراخيستی م او ياي له چا سره د مخالفت زړه بډاوی او د بڼمنی او پرې زړه او ريډلی نو لومړي اقدام او حمله يې د يوې جريډې له خپراوي او د کتلو او بدوږو د لیکولو لارې کړي چې بيا دغه ډول خپرونو په ډېره سختۍ سره تر دوو او نريات نه زيات شردو يوگڼو پورې پخپل نيم ژوندی بدن کې ساه چلولی ده.

ددې بيلگه م د عبدالقادر بيا غيل «د افغان غږ» په نوم پاڼه ده چې د پخواني پاچا دندوړي يې غږولې وړاندې کولې شوې له ژرنالستيکي اساساتو پرته يواځې املايي غلطۍ يې په سمونکو فاتحانه غلبه په حاي ساتله. د ۱۳۵۸ - ۱۳۵۹ تر منځ چې په پېښور د گوند جوړونې ليوڼي باد لگيدلی و او د دغه تش په نامه گوندونو شمېر له سلو څخه په اوښتو شونو د دغه ډول بې محتوي او غير معياري خپرونو بازلرم ورسره بڼه نو د اوږدو پدې لړ کې يوم په گوندونو کې د انشعاب کثاله ده چې بيا يې په مطبوعاتو د انشعاب

مرض گډو کړې. د مثال په توګه په حرکت انقلاب اسلامي کېنې له دوه مرحله ایز اشعاب سره هدايته الاسلام جريدې او بشارت مجلې په نوم درې جريدې خپرې شوي دي .

اود ۷ ګونې اتحاد په وروستيو کې وحدت اسلامي جريده په دوو مخالفو او يو د بل ضد بهنو کې خپره شوېده . همدارنګه په پاکستان کې د سياست تور بازار کله ناکله داسې هم کړې چې ډګوندي او شخصي رقابتونو، عقدو او مخالفونو جنون په هرڅه او هره ډوله وړ او بڼې اود دې لپاره چې دخپل شخصي يا ګوندي رقيب او مخالف فعاليتونه او پرمختګونه سپوتاژ کړي په هاغه قطع، عنوان او بڼه يې د بلې خپرونې خپراوي ته لاس اچولی او غوښتي يې دي چې لدې لارې خپل حريف او رقيب ته سرخوږی او مشکلات رامنځته او خپلې عقيدې پسرې تسکين کړي .

پدې رابطه د (قسط، په نوم د دوو مجلو او «کوثر» په نوم دوو جريدو) خپراوي مونږ دخپلو خبرو د ثبوت لپاره وړاندې کولی شو. پدې لړ کې يوه بله ستونزه او ماجرا په پټه توګه او دوم او درېم لاس د ځينو آزادو او غير وابسته خپرونو تر عنوان لاندې د جريدو خپرول دی . دې کار داسې بدې اغيزې پرې ايښي چې هر څوک دکوم ګوند، شخص، ادارې او موسسې څخه خوا بدې شوی نوم د لاسه يې ديوي پاڼې خپراوي ته لاس اچولی او دخپرونې سنگر يې وړته نيولی .

اود خپلو عقيدو غوټې يې لدې لارې خلاص کړيدي پدې توګه دغه عمل د صحافت د آزادۍ اميده تالتر غه کړيدي او دخپل با دار دخوښې او اشارې او خپلو شخصي اغراضو له مخې يې نن يواو سبابل دخپل لعن او طعن په ړندو غشو وپيژندل دي .

يوه بله کتالاهم دخپرونو کې انځ دی چې هر چا غوښتي ځان د سياست په سمندر وړ ګڼي او د چا په سترگو کې ځای کړي نو د يوې پاڼې په خپرولو يې پيل کړی دخپرونو دغه کمي انځ د جهادي ژور ناليزم کيفيت ته نه حبرانيدونکی نريان او صدمه رسولی ده .

په جمعيت اسلامي او نورو څو ګوندونو کې د مرکزي نشراتي ارګانو دخپریدو په څنګ کې زياتو ولايتو او په ولايتونو کې بيا ولسواليو او جبهو ديوي نشرې په خپراوي لاس پورې کړې - بيا پدې پسې نډی ګرځيدلی چې دخپرونې سويه او معيار څه ډول دی اوله

په سره مخکښ لپاره یې باید څه وشي، بس پانې یې تورې اوډکې کړې او د قصه خوانۍ د مطبوعاتو د مقاومت له برکته یې چاپ کړیدی لکه خود جريد و خپرولو تر یوه حده د مود بڼه غوره کړیده .

موبن مخکې وویل چې د جهادي نشراتو پیل مه او دوام دهغه پرسونل پواسطه بڼه نیولې چې په فني او مسلکي توګه یې پدې برخه کې کوپې زده کړې نه وې کړې او د خود رویه ګلانو په بڼه پدغه بڼې کې زرغون شوی او غوړیدلی دي خو وخت حالاتو او علمي کار لیدوې څخه یو پوځ او یا تجربه مسلکي پرسونل جوړ کړی دی .

د جهاد په اړه د وګړي تنظیمونو م پدې رابطه هېڅ داسې مثبت قدم پورته نلري چې خپل مطبوعاتو کې د نور هم پې په عصري بڼه وروزي، د تجربې او علمي کار ساحه یې پراخه کړي د بهرنیو هیوادونو له انکشافاتو او د کار له لارو چارو سره یې اشنا او د زده کړې او مطالعې شرایط ورته برابر کړي .

دهیواد پخوانی او یا تجربه مطبوعاتیان هم ځینې د رژیم د زندانونو خوراک شول او ځینو هم د دارالهجرت ته په لار سیدو له قرآن نه فرار ته ترجیح ورکړه او په خارجي هیوادونو کې یې ژوند تیرول خو بې کرل او بیا کله چې دهجرت له قافې سره دهیواد د ژورنالیزم سره ځینې پنډتان د څه وخت لپاره تمه شول (له یو څو ناغلو پرته) له بده بخته دهغوی په لاس هم داسې کوم کل ونه غوړیده چې سړی ورته د امید سترګې وغړولای شي .

که څه هم د ژورنالیزم په نامه خو میاشتېنې کور سونه جوړ شول چې فارغان یې هم وړاندې کړي خو په علمي ډګرو کې هغوی کوم مؤثر نقش ونشولولی او څه داسې صفحه وانه ونستله چې سړی پرې د موجوده کمزوریو له منځه وړي امیدونه وتړلی شي، له همدې حایه ده چې جهادي ژورنالیزم له یوې خوا د پاکستان او له بلې خوا د ایران او عربي ژورنالیزم ښکونو ته حای ورکړ او همدغه مطبوعات و چې افغاني ژورنالستانو له هغو څخه پوره استفاده کړې او دهغوی د پرمختګونو او نویو انکشافاتو په رڼا کې یې خپل منزل منځ په وړاندې وهل دی .

د دغسې د رڼو هیوادونو مطبوعاتو پر مختلفو نوازو اغیز و امتزاج د جهادي ژورنالیزم لپاره دېر مؤثر او کارآمد ثابت شو. ځکه خو ویلی شو چې افغاني ژورنالستانو د خپلې ذاتي لیدنې مطالعې، هڅو او ابتکارونو په نتیجه کې په رښتیا م چې د جهادي ژورنالیزم یوه نوی او روښانه پاڼه ولروله او نن موږنې پدغه پاڼه کې د خپل مجاهد ولس درواښي معرکې او قهرمانانو شمیره د وخت او حالاتو له روان بهیر سره تود پر غبرګه لیدل شوې سېاد جهادي ژورنالیزم په میدان کې د معیاري او نیزو په سلسله کې د الحاج فروتن تر اداراتو لاندې په هفته کې دوه ځله خپريدونکی کوټه د مولوي حقاني جهاد هنداره، مجاهد او شهادت، هفته خپرونې دي چې په ټاکلي وخت او معیاري بڼه خپرونې د مجلو په سلسله کې درې میاشتني افغان جهاد، دوی، میاشتنی قلم، سپېدې، میاشتنی منځ الجهاد، میثاق خون قسط او امید یادولی شو چې په پرله پسې توګه په ښکلی صحافت او په زړه پورې محتوي خپرونې .

ددې په څنګ کې په لسګونو جریدې او مجلې نورې هم خپرونې چې شمېر یې له ۲۹۹ څخه پورې څخه اوري بلدي کې ۱۱۱ مجلې او ۱۸۱ جریدې شاملې دي چې پوهنوي بحث د یوه ځانګړي لټون غوښتنه کوي او ماد جهادي نشراتو د مشخصاتو او پېژندنې په رابطه له څو کلونو راهیسې کار کړی چې یوه برخه یې په افغان جهاد مجله کې خپره شوی او په کتابي بڼه هم د چاپ لپاره تیار ده. ————— پاکستان څخه د باندې .

په ایران، امریکا، اروپا، هندوستان، ناروې، سویس، هالینډ، او نورو هیوادونو کې هم د افغان مهاجرینو، جهادي تنظیمونو او اشخاصو له خوا وخت په وخت خپرونې شوی خو لدغو خپرونو څخه زیاترو د وخت ټاکلی موده نده لری ځینې یې له یوه نشراتي دور وروسته متوقفې او ځینو نورو یې د برابریدو له مخې خپلې خپرونې جاري ساتلی دي، په ایران کې په دري ژبه د حزب له خوا (سرا حق) جریده هم خپره شوی چې دا څو کاله کیږي له نشر څخه پاتې ده جمعیت م (د انقلاب اسلامي) او (دانشجو) په نوم جریدې لري چې تر اوسه خپرونې .

همدارنګه د شیعه مذهبو افغانانو له خوا هم خپرونې کېږي چې ځینې یې د ایران په

مسمومه خپريزې . په ايران کې د مقاومت له نشراتو څخه (جبل الله) ، استقامت مجلې او پيام جهاد ، پيام شهيد ، او عدالت جريدې خپرې شوي وې ، چې د ځينو کې د افغانستان مسئلې په پرتله د ايران او ايراني مشرانو بيانوي او سياستونو تشرېح ته زيات اهميت او برخه ورکړل شوېده يا د ولې شو .

په پښتو او دري ژبه له خپرونو پرته په پاکستان کې په اردو ، عربي ، انگليسي او روسي ژبو هم خپرونې شوېدې او د وژنې خپرونو کې (هجرت مشعل) ، بنيا المرصوص ، تنوير ، معاذ دعوت او نصرت الجهاد مجلې يا د ولې شو . لا دغو مجلو څخه اوس يواځې نصرت الجهاد او دعوت مجلې خپريزې .

همدارنگه جمعيت اسلامي د هيواد په دننه کې د ځينو جبهاتو له خوا خپرونې لري چې د گڼ تنيزو پواسطه خپريزې . د عربي خپرونو په سلسله کې الموقف ، صوت الجهاد (بيان) ، وروسته المجاهدون ، البنيان المرصوص ، منبع الجهاد ، دعوت افغانستان مجلې او الشياخ جريده ... يا د ولې شو چې په ترتيب سره د حزب ، جمعيت ، اتحاد ، مولوي حقاني ، مولوي جميل الرحمن او معاذ له خوا خپرې شوېدې ، همدارنگه په سوېس کې د بناغلي طيبي له خوا د العروة الوثقى په نوم مجله په عربي او انگريزي ژبو په بېلابېلو ټوکونو کې خپريزې چې تر اوسه يې نشراتي لارې دوام لري .

همدارنگه ځينې عربي موسسې هم د جهاد په رابطه خپرونې لري . پدې لړ کې (الجهاد) مجله (الجهاد المعركة) جريده چې د ډاکټر عبداللّه عزام له خوا تاسيس شوې او د افغانستان مجله چې د پاکستان د معاهد دواړو سياسي موسسې له خوا خپريزې يا د ولې شو .

په انگريزي ژبو هم جمعيت اسلامي ، حزب اسلامي ، معاذ علي اسلامي ، جبهه نجات مايي - او ثقافتي شورا مجلې او جريدې خپرې کړېدې . د پوهاند معروج او سيد فضل اکبر د دفتر و نه له خوا په انگريزي ژبو مياشتنۍ پلټونې خپار شوېدې . څرنگه چې جهادي نشراتو پيلامه او بهير تر ډېره د غيږيني او هغو ځوانانو په واک کې وې چې له زياتو ويې حق لورې زده کړې م نيمگړې پاتې دي له همدې حايه ده چې له جهادي مطبوعاتو څخه زمونږ

توقع م بايد لدې څخه زياته نه وي .

لډغوټولو نيمگړتياوو او مشكلاتو سره سره جهادي مطبوعات م د کابل دمزدور رژيم دخپرونو او م له دور مېنيو نشراتو پر تله غوره اولورگېنې شو .

يوه بله ستونزه د جهادي مطبوعاتو د توزيع ده چې له بده مرغه داسې يوه اداره او ايجنسي نشته چې داخپروني په پاکستان - د هيواد په داخل او خارج کې پخپل وخت وويشلي شي - حتی په پاکستان کې د پېښور خپريدونکي نشرات په ډېره سختۍ سره کوڼي يا نورو برخو ته رسيدلي شي - طبعي ده چې د هيواد په داخل ياد باندنيو هېوادو کې دغه مشکلات لدې زيات د مطبوعاتو د توزيع په برخه کې موجود دی .

تر ټولو زيات د انقلاب په سطحه د يوه واحد زعامت او مرکزي نشتوالی د يوې قوي مرکزي خپروني او د کلمې په واقعي معنا ورځپاڼې د موجوديت په مخه کې ډېر سترغندونه ايجاد کړيدي - خوبيا م په موجوده شرايطو کې د څلورو پنځو نسبتاً معياري او نيزو خپروني غنېمت بللی شو .

لدې پرته په لنډه توگه د مجاهدينو د مطبوعاتو پر مخکښ په مخه کې لاندې خو ستونزې يادولی شو .

١: - د تنظيمي او ډله ايزو کړاښونو پيداکول او پالل او په مطبوعاتو د گوندونو اجاره داری .

٢: - له داخل څخه دخپرونو دارسيدلو په لار کې د غنډ او خنډ مشکلات .

٣: - د بهرنيو ژورنالستانو خبرونو او خپرونو ته زيات اهميت او اعتبار ورکول .

٤: - پوځيرونو د تنظيمي تايلاتو او تعصباتو تسلط .

٥: - د نشراتو د خپرونې له پاره د قوانينو او معيارونو او پاليسۍ نشتوالی .

٦: - له اندازې زيات په بهرني پريس او مطبوعاتو تکیه کول .

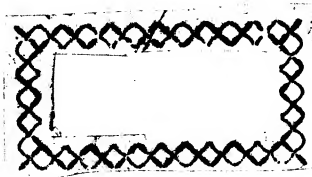
٧: - د مقاومت د مطبوعاتو او بهرني پريس تر منځ د مستقيم وارنيکونو نشتوالی .

٨: - د مقاومت او بهرني نړۍ په منځ کې له اندازې زيات د بهرني پريس واسطه او وکیل .

جوړېدل .

منځ ته موږ خپل مطبوعاتي پرمختګ له لس کلن مخکنی ژورناليزم سره پرتله کوو ښکاره پرمختګونه او برياليتوبونه پکې ليدلای شو، که څه هم د ساينس او ټکنالوژۍ رول هم پدې برخه کې بې اغيزې نه دي او د اې بي ايم او کمپيوټر څخه استفاده يې طباعتي چارې ډېرې مدرنې کړلولي خو د لسو دوو لسو کلونو عملي تجربي او مسلسل کار که له يوې خوا يو نسبتاً پياوړی او کارآزموده پرسونل رولې او انقلاب ته وړاندې کېدې نوله بلې خوا يې جهادي مطبوعات داسې يوې پوړۍ ته رسولی دي چې د بې وطنۍ، مهاجرت، اوله يو ستر نظامي قدرت سره په تش لاس د دولس کلنې خونړۍ جګړې دستونزو، کړاوونو او بهرنيو فشارونو په توپان کې په رښتيا هم چې غنيمت نه بلکه زمونږ د مجاهدولس لپاره په فرهنگي سطحه يو غوره بره ټک ګڼلای شي چې د يو خونړي او ناانډوله جنګ په شوخوونکو لښکر کې يې زمونږ دولس ديون د پخو قدمونو ځاپونه ځلولی او پدې توګه هغه متل دسړی سترګونه دروي چې (که کوټه وسو ځېده نو ديوالونه يې پاڅه شول).

والسلام

اياز محمود

د درنک آواز

بلبله پاڅېږه نظريه کلاستان وکړې
زېږې په افغان وکړې دخپل وطن دخاورې

د مايو مې خبرې پرېږده راشه
د بد بختۍ د غسې پرېږده راشه
يو حقيقت يې ځان دې شته کړه دلته
وکړې د غم سندرې پرېږده راشه
ته لا ژوندۍ يې د ژوندون سازو سامان وکړه
زېږې په افغان وکړې دخپل وطن دخاورې

داچې دې ملک کېږي وينې توي شولې نن
داعبت نه دې که پرې پوي شولې نن

دغه پيدا ووقر يافه دپاره
 دتقدير ليک ووسيني سرې شولې نن
 دا قرباني ده او به خوږ پرې دايمان وکړه
 زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاورې

ته مسلمان دا امتحان دی واوره
 دغه پوځوالی دايمان دی واوره
 په هر چا کېږي از مېستونه دلته
 کوم چې بهادر دی هغه ځوان دی واوره
 چې وروستونشې پر غتيا دا امتحان وکړه
 زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاورې

دغه سربوړ ته دا افغان به کړي
 دغه وطن دکلستان به کړي
 فخر کوې به پرې نسلونه هېش
 دغه تاريخ دې جاودان به کړي
 ثابت قدم اوسه علاج دهر طوفان وکړه
 زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاورې

هغه چې اور سره جنگېږي دا وخت
 هغه چې غرونه ترې لږه ټپي دا وخت
 هغه ته ډاډه او حوصله ورکوه
 په مايوسي به خفه کېږي دا وخت

دوی ته دخپل نیکه خاله عظیم داستان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

ته داسلا فو آئینه وکوره
په کښې دښمن زړه زړه وکوره
تاریخ دې دک کارنامونه پرت دی
د اکه مت دادې جذبه وکوره
په تد بیر پیژند کلو دې دخپل خان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

میدان کښې مري شهسواران همېش
سرور کوي مرد میدان همېش
میندې بورې پې په بهادر وخلقو
په بچوي فخر کړي جهان همېش
دېر مظلومان دې په امید دی پرې احسان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

دا ستاخوانو شاه زلمو ته سلام
ستا د ملک ښکلونکي نو ته سلام
مې دې دې دې خدای دې دې دې لري

ستا په وطن مینو جذبو ته سلام
په بجا هدو دې آواز د زار قربان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

پښتانه مري وروستو کېدل نه مني
 په خپله خاوره سراج د بېل نه مني
 شان او شوکت يې د غيرت نه جوړ دی
 چېرې باطل ته ټيټېدل نه مني
 دخپل تحطمت قيصه دنيا ته په ښه شان وکړه
 زېږې په افغان وکړه دخپل وطن د خاورې

باطل ته نشته کاميابي چېرته کېږي
 غدار ته نشته خوشحالي چېرته کېږي
 خوږ وطن ستا دی همېش ستا به لوي
 نه يې د بلو جاله کېږي کونکي چېرته کېږي
 د آژ دی په توره وار په دې خزان وکړه
 زېږې په افغان وکړه دخپل وطن د خاورې

منزل دې لنډ کړو انتظار دې کوي
 سپر لمر راتلونکی دی ديدار دې کوي
 تلي روحونه دې شادمان به شي دې پر
 چې د وطن خاوره قرار دې کوي
 شي به کلونه تماشه دې د ارمان وکړه
 زېږې په افغان وکړه دخپل وطن د خاورې

خشکه، درياب، سمه غر ستا دی وروږه
 روژه، جگونه، اختر ستا دی وروږه

هوا، فضا کښې دې پوره برخه ده
ستوری او شمس و قمر ستادی وروړه
د وطن غمېر دې انتظار کړي پرې گذران وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

ته هم افغان يې هم افغان یمه زه
تانه به ولي بدکمان یمه زه
زما گلشن او کنډر ستادی وروړه
تل دې ملګری په هر آن یمه زه
یوازې نه يې ته یقین په مسلمان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

څه په کابل څه په پېښور کښې افغان
څه که په لږ کښې څه په برکښې افغان
فرق پکښې نشته واړه یو موټی دي
د ژوندانه په هر ډګر کښې افغان

ایازه دغه حقیقت ته يې بیان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري
بلبله پاڅېږه گذر په گلستان وکړه
زېږې په افغان وکړه دخپل وطن دخاوري

دسولې سباوون

غرونه غرونه زلفې پورته له رخسار کره
داد هجر تورې شپې راته سهار کره
امیدونه د ژوندون مې خاورې کېږي
راشه راشه نیم بسمل زړه مې کرار کره
زما مې د جونگرې دیوې مړې کرې
مخ ښکاره کره ما ښامونه ستا پرتار کره
خوښبوی د انځور دې راخوړه کره
هره خوا وږ مې خوړې دنوبهار کره
د سرو شونډو جام دې را کره چې مدهوش شم
له داهسې پرېشاینوې ښار کره
نرګسې سترګې را واپوه په مینه
ستاد مینې لېوې څمار څمار کره

ای لیلا د ازادی مخ را بشکاهه کړه
 د اتالا والا وطن به لاله زار کړه
 د اتیار به به ترخووي په محل کښي
 په لمر حرکت دی د تور تم زړونه پرهار کړه
 ټول هېواد به له ماتمه سیا هپوش دی
 د سپرلي په کل غوتیو یې سینکار کړه
 لا ترخوبه د جگر به اورونه بل وی
 سبا وون د سولې د لته ښار په ښار کړه
 کور مو خپل، خاوره مو خپله، اختیار خپل کړه
 بلوا کی غځه به خلاص ښکلی دیار کړه
 هر خوا بل کړه مثالونه دوختونو
 د اوران کور بیا ښایسته کړم بازار کړه
 چې نه غم وی، نه ماتم وي نه دردونه
 ازادی به د وطن د غاړه پرهار کړه
 د لته خوبه د مرکي شپې غبرېږي
 زیاتي ختم د جنگونو سورانگار کړه

چې جنده د ژوندون پورته کور به کور شي
 د نصرت خاوره د سرو کلو غلزار کړه

۱۸ / ۱ / ۱۹۹۲

ناصر باغ

غلام حسن درمند

شهید ته خطاب

د آزادۍ شهیده لارې په ارمان شهیده !
په خپلووینو دې زړغون کروټول جهان شهیده

له خپله سره ځنې تېر شوي د الله په نامه
ځان دې قربان کړلو د پاک رسول الله په نامه
اوس دې نصیب شه بنایسته حورې ، علما شهید
ن
په خپلووینو دې زړغون کروټول جهما شهیده

هرڅه نه تېر شوي خوا سلام نه تېرېدلی نشوي
له خپلې پاکی عقیدې نه گړځېدلی نشوي
تر هغه پورې چې په دین شولې قربان شهید
ن
په خپلووینو دې زړغون کروټول جهما شهیده

د تساغیرت او شجاعت تر ټول جهان حیران و
 ټمکه خوڅه کوي چې پورته پاس اسمان حیران و
 لري بڼه لورې درجه عظیم الشان شهیده
 په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

تاجه انیا نوته سبق د ننګ غیرت ورکړي
 هر یو غلیم ته دې جواب په بڼه جرئت ورکړي
 د ستا همت ته لاس تر زلف هر انسان شهیده
 په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

تا ته په ژوند کېنې هېڅ د بڼې پورته کتلی نشول
 ستا مقابل کېنې یې له ویرې څه ویلی نشول
 هر یو د بڼې دی ستاله ویرې په لړزان شهیده
 په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

شهیده ستا په لوړ همت او شجاعت یې سلام
 په خدای مینه ستا په ننګ او په غیث یې سلام
 ستا پاکو وینو کړنیاسته افغانستان شهیده
 په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

شهیده نشته څوک چې ستا د ننګ مقام کوي
 په خپلو وینو چې د پاک الله کلام وکتی

حکله هر څوک نن د دنیا عشق کښې روان شهیده
په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

شهیده سور لکه الوان په وینو ننگ ښکارېږي
ته د اسلام د پاکی شمعې یو پټنگ ښکارېږي
زما «دردمند» د رحمنې جارشه مال او ځا شهیده
په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

د آزادۍ شهیده لارې په ارمان شهیده
په خپلو وینو دې زرغون کړو ټول جهان شهیده

توري شيبي يبي غوړولي
د اسمان پرمخ داور يڅو
د سبا سترگي راخپښه
برېښي دى كه ځلانده وړانگي
د سهار رڼا كړه بله
د شين هسك په لولمن كښي
كاروانيان كړه را بيداره
د كاروان لويه لارښوده
نغار د حركت كړه
تر مخ يوسه اوچت رېښي
بي خراغونه خراغ شه
سپېدې وچاوده تياروته
د سبا لمره سه پورته
د تيارې په سباون كړه

غلام نبي کوکب

د اسلام ترانه

څوک چې د اسلام په سرتينک عزم او ايمان لري
جنگ د دهریت سره مينه د سبحان لري
حي د شهادت په لور، مينې او خندا سره
کله د غليم حنيني ويره او خف کان لري
غواړي مؤمنان دائم اعلاء د کلام الله
لَا اِلهَ اِلاَّ اللهُ، عَمْدُ رَسولِ اللهِ

سړې چې پخپل وينوتل، غاړې د سنګونکې
څو چې د غليم په سر، الله اکبر نکړې
لافي دې غلطي دي نه يې د افغان بچي
څو چې را بیدار نشي ليرې دې بستر نکړې
پورته کړه افغانه نن په نړۍ کې د اندا
لَا اِلهَ اِلاَّ اللهُ، عَمْدُ رَسولِ اللهِ

ژوند تېرول نه دی ښه ، هېڅ د اندېښنوسره
 کارکوه مؤمنه تل ، کمو ولولوسره
 جهاد فرض عين کښه ، ظلم او نارواسره
 خيرې يې سينې کره نن د کلکو بچوسره
 کلک ايمان پر دې لره چې دېمن به شي تباه
 لا اله الا الله ، محمد رسول الله^ﷺ

❖ ❖ ❖

پام چې وایر خط نشي ته بچي د غرونو يې
 فخر د افغان يې ته برم د تاريخونو يې
 کور بجا هده چې خداي درسه مل وي تل
 ته د هر غليم په سر خړپ د مرچلونو يې
 غواړي په دې لاره کښي خاص د الهي رضا
 لا اله الا الله ، محمد رسول الله^ﷺ

❖ ❖ ❖

دا دنيا فاي ده خپل وار و نعمتوسره
 مينه محبت مکرې د دغو چرچوسره
 کورې د اسلام تاريخ دک له قربانيونه
 خوند د ژوندانه وي تل دې مبارزوسره
 رېږدي له دې غېر حنې تل هر کافر سپاه
 لا اله الا الله ، محمد رسول الله^ﷺ

❖ ❖ ❖

ویره او خپګان نشته هېڅ مسلمانانو ته
 عزم او همت وي تل د غو بهادرانو ته
 ښکلی ولولې لري دغه اسلامي نظام
 لاره د جنت ښيي ټولو انسانانو ته
 داد ګاميا بې لاره برېښي پکښې دارپنا
 لا اله الا الله، محمد رسول الله

❖ ❖ ❖

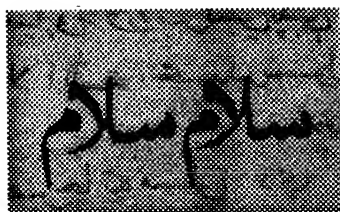
حق لرو، قانون لرو هر چا ته منلی دي
 ډېرېږي د ښمنان د ايم خجالت رتهلی دي
 د ښمنان يې تلی دي شومو ارمانيو سره
 ډېرېږي د عبرت سره خاورو ته سپارل دي
 ښکاري په دې لاره کښې تل د ګاميا بې سبا
 لا اله الا الله، محمد رسول الله

❖ ❖ ❖

وګوره ګوګبه، ډېر ښکلی عدالت لري
 په هر ساحه کښې يې پاك انسانيت لري
 څوک چې بصيرت لري اخلي به پيغام د حق
 تل د ګارناموسو يې مينه او محبت لري
 نشته هېڅ خسران پکښې لاره دروندوږ دا
 لا اله الا الله، محمد رسول الله

❖ ❖ ❖

وفایار منگل

ای دوخت ترخو لحظو سلام سلام!
نہا ستونی کنبی سلکو سلام سلام!
چی دوخت نمرود دلاسه شوی و بجاری
د وطن په کنده والو سلام سلام!
په لمبو چی دنا پالم بمو و سول
په اوچتو شونو ځنگلو سلام سلام!
ټول کلونه پانځې، پانځې ریش پدلی
په خزان تالا باغچو سلام سلام!
چی لمنې یې لږندې شوې په وینو
په هغو کلیو، بانډو سلام سلام!
چی یې ساه د بل وطن په غېږ کنبی خبری
د زمان په ناکړدو سلام سلام!

په کتونو د جهان به يې ورنکړم
 د افغان ملک په ازغو سلام سلام!
 بله ښکونکې چې کار نشته ترې تېرېږم
 په کېږدو او خپو سلام، سلام!
 فرد پرست نه يو مونږ ټول اسلام پرست يو
 متعلو تنظيمو سلام، سلام!
 اسلام يودی، هډيودی سر يوشی
 لرو برو د فروسلام، سلام!
 چې دخدای رضا د پاره راټول شوي
 په هغو پرچنو سلام، سلام!
 چې سينې يې دروسانو وڅيرلې
 په تور زموږ نومېږنو سلام، سلام!
 حوصلې يې چې له غرونو دي اوچتي
 په هر ځوان ورو زړو سلام، سلام!
 نن چې ښکې دي، سرېږي، تودې نه دي
 د جگړو په مجلسو سلام، سلام!
 چې زموږ شهيدان خيانت نکړي
 ای د بل ملک هديرو سلام، سلام!
 چې همت ته مو دنيا شوله حيرانه
 شمله ورو پښتنو سلام، سلام!
 د باطل پر ضد مو تينک حق مو چل کړ
 د وطن پغلو، زلمو سلام، سلام!

چې حيا، عزت موهر خو تخيل ساتلی
 باعزتہ کورنو سلام، سلام!
 د ننکو خلي يې هره لوښت کښې جوړې
 د غازي په ياد کارو سلام، سلام!
 ناهيد! جوړه شوه د دې عصر ملاله!
 د دې پېغلي په جذبو سلام، سلام!
 مجامده وه د ننګ لار کښې قربان شوه
 د غيرت په پرهرو سلام، سلام!
 سپينه وږخ يې په روسانو توره شپه کړه
 د زلميو پر کوزارو سلام، سلام!
 په دښمن کښې يې چې زړونه کړل د وځايه
 په نارود تکبيرو سلام، سلام!
 د اسلام تاريخ به ښکلی پرې ښکار پرې
 د مؤمن په کارنامو سلام، سلام!
 د انگرېز پشان مورو هم په کونډو کړه
 د هېواد په قبيلو سلام، سلام!
 په دښمن چې چلوي هر څه بارونه
 د اسلام په مورچلو سلام، سلام!
 وفا ياره! تاخو وکړل سلامونه
 ستا په ټولو سلامو سلام، سلام!

تنده

مونزلکه دغفور اوبه نه بویولې ، چې هر جای به تبری شوونواوبه
 به موبه سر وارېولې ، همدا علت و چې اوس یوه شپه او ورځ راباندې
 تېرېدله اومونزل لا وږي تېري روان وو .
 نن هم لکه دپرون لمر تود ، برېښېدونکې او قهرورې و . لکه خود
 اوبدې چې سره دښتې شکه لکه دېت مالکه سره سره اوبتې وه . هر
 کلام په زړه چاودون اخیستل کېده په مړو او کښېلمیو پښو په مخ تلو
 اودامید یواځینې دیوه مونزل ته لرې دېرلرې تور هسک غرو . شاید هلته
 وې وای هورې سیوری وای او تر هرڅه مهم داوبوکومه چینه وای .
 همدغه امید به زمونږ په مړه بدن کېنې بیا ساه راوپوکه او دڅو
 نیوکا مونږ داخیستلو توان به یې راکړ . که څه هم له لوبې او
 تندې مونږ خولې لکولې او چې دتاوده لمر وړانګو به دم په دم ښکې
 لاسې کړې کړې نوا میدوته به په ارمانونو ته بدل ښکاره شول ، پښوبه
 ځواب راکړ ، زړه به مویې اختیاره ، سترګې تورې او سر بدال به شوو . خو

راه بلد هېڅ په ځان نه راوړه ، هغه د دغو منزلونو عادي وځکه خوږې اوس راته ويل چې ژر کوي بس راوړسېدو يوه ناره لار پاتې ده . اوله دې سره سم به يې کامونه لاسې ټينگ کړل . اوچې د غرې يوه بجه کېده نو لمر لکه چې شکو ته خوا وکړه . باقي سور او بېلېده ژبه په خوله کېنې وچه شوه له خبرو ولوبېد او د بيا ژوند هيله هم ورو ورو له زړه ختله ، مړگ تر سترگو سترگو کېده او زړه مونږ راته ويل چې خدای همدغه ورځ راته ټاکلې . په راه بلد پسې روان زمونږ پوښتنې ملگري بالاخره يې سپکه شو ، پر مخي په سرو شکو را پرېوت ، مونږ ټول ورته ودرېدو چار چاپېره ترې را پښه شو او له غفور مويو ځل بيا د څو څاڅکيو او بوغوښتنه وکړه .

غفور پر مونږ ملگرو کېنې يواځينې سرې و چې په دغو لارو څو واري راغلي و . هغه په دې خبرو چې دا بوڅا څکي په دغو لارو څوک په سترگو نه شوای ليدلای ، ځکه خوده ټوله لار په اوږو ژبه لندوله او دېر ځله خوږې تش په يوه نظر پرې تنده ما توله . او همدغه علت و چې لا تر اوسه دده پټک تر نيمايي زيات ډک و . په لاره کېنې چې مونږ ته او به تاسې شوي نو څو ځايه موله ده او به وغوښتې خوده هر ځل په سرو تندي ځواب راکړ او يو څاڅکي او به يې هم راونه لوړولې . دوه درې ځايه مورو يې ورته ونيولې خو هغه هېڅ نه منل اما زمونږ د دې ملگري حال د غفور زړه هم نرم کړ . د هغه په خوله کېنې يې څو څاڅکي او به ورواچولې او هغه يې دومره وتوانولو چې سترگې وغړوي او د تلوشي . له دې څو څاڅکو پرته ده يوه قطره هم په چاونه لوړوله . د پټک سريې بېرته بند کړ او وروسته له دې چې په تېرو سترگو يې يو نظر ورته وکتل پټک يې بېرته تر څرگ لاندې ونيو او پټ يې کړ .

ماز ديگر حال و چې دغه لمنو ته ورسېدو له راه بلده مو وړ

له واره د اوبو غوښتنه وکړه خو هغه دلته هم لکه هېڅ چې نه وي شوي په ساړه غږ خواب را کړ او ویل یې چې تاسو اوسې راځئ هر څه به وشي. مونږ هم په هغه پسې روان شوو، خو غفور دلته ودرېد د پټک خوله یې خلاصه کړه اولکه د تېرې ونځې یې اوس هم یو دوه درې غوړپه ترستونې تېر کړل او پټک یې بیا تر څرګ لاندې ونيو او پرته له دې چې راه بد ته وګوري د غره په لور وځوځېد خوله بلد پسې غږ کړ چې راستون شي هکه چې هغه لار اوس خطرناکه وه راه بلد ویل چې په نوې لار ځو-غفور ودرېد او بیا په نه زړه راستون شو.

غفور به دم په دم پټک ته کتل او تر څرګ لاندې به یې داسې ټینګ نیولی و چې ته و! سره زړې نیولې او یا هم په نړۍ کېنې تر ټولو اړخښتناکه شی له ده سره دی. د همدې پټک له برکته د ده زړه ډاډه و او همدغه پټک و چې د غنټه تګ تړان اوسیکه یې ورځنېلې وه. ما بنام قضا و چې د غره په لمنو لمنو کېنې د غره هغه بل پلوت ته واوښتو. دلته راه بلد د غره په لور لږ وځېرولو او داوبو یوې ورې چېنې ته یې ودرولون د چېنې په لیدو سخت خوشحاله شو او ټول سر په سر سره پرې پرېوتو تر څو خپله ژبه تر هر څه دغه لږه لنډه کړو.

غفور دې ورې چېنې ته حیرانه و چې له کومه شوې ده که څه هم راښه سهار ورته ویلي و چې په غره کېنې چینه شته خوده نه منله او داسې یې انګېرله چې هغه دی غولوي او داوبو اخیستلو دپاره ورته دروغ وايي. ځواک چې یې چینه ولیده نو په سترګو یې باور نه کاوه چې دلته هم داوبو چینه ویني. دی هم راغځته شو، خپل پټک یې په زمکه کېښود او یې غوښتل چې دی هم اوبه وڅښي. خو هلته د ورې چېنې په غاړو دومره ځای نه و پاتې چې د غفور لاس یا خوله پرېکښودل شي.

دغټو پرېښو او شنو شکوپه مینځ کېږي دا وړه چینه ژر وچه شوه غفور چيږي
کړي په وچه چینه پرېوت مکرثربه يې هم لنډه نه شوه. خو ژر راپورته
شو د پټک په خوا ورغی خو پټک هم تش پرېوت و دده اوبه رابلد ټولې څښلې
وې هغه داسې فکر کړي و چې له مونږ سره به غفور هم اوبه وڅښي خو
زمونږ دور څو شپونته دورې چيږي له پاره ډېره وه چې ژر يې تېرې کړي.
پاته شولا غفور چې د ټولو غصه ورته کېده.

د کړي ورځ سترې مزله له پښو اچولې و و نور موټک ته له وسه نه وه
پوره، رابلد ته مودلته د شپې تېرولو وویل هغه هم رابرسره ومنله. په
غفور سره تېره راغله. او چې سهار مونږ له خواجه خوبه راوینښېدلو، نو غفور
پور پرې کړي واودتل له پاره په درانه خوب ویده و او ده ته نن دې داوبو
دورې چيږي په کاسه کېږي یو وار بیا اوبه کوږم (جمع) شوې وې.

د آزادي شعار

زه چې كله په دې لار تېرېږم نو سمدستي مې سترگې د وينو په هغو ځايونو
ولسېږي چې په رڼا وځ د ښار د ټولو اوسېدونكو په وړاندې د دې پاڅه سرگ
په غاړه د هوارو كانگرېټي ډبرو په پياده روټوي شوې دي.

له هغې گړۍ څخه ډېرې وځې او هغې تېرې شوې دي. مياشتې او كالونه پرې
ووتل او دا يې دريم كال دی چې موږ دغه په وينو لړلې خاطري په يونه، يو شكل
سره ناخو او دخپل مظلوميت او ښكې پرې تويوو. خود اوښي؛ نه زمونږ داوښكو سېلابونو
پاكې كړاى شوې او نه هم د كې د مياشتې د وروستيو شپو وړځو ځول او جرړې.
دغه غلام سر كار خويي په مينځلو او پاكيولو سترې شو، خو خپل ډېرې وځې
عرض يې بادرته وكړ. شنه سترگې بادر د كابل سيند ته د هغه دمستۍ پر محال
پايپونو واچول او ماشينونه يې چالان كړل. ترڅو چې د سيند پر څنگ كښي يې
پر پاڅه سرگ د خړو او بويو بل سېلاب روان كړ. خودغه افغانې او به دومره بې آبه
نه وې چې دخپلې قرباني آب او رنگ پر خپله پرېښيي. رښتيا هم چې دوينود

خاڅکوپه دغو خاپونو کښې ډېر لوی همت او ستر شهامت ځلېږي او د وینو دا خاپونه زمونږ له پاره اوزمبون د ښار د ټولو اوسېدونکو له پاره د عبرت یو لوی درس دی. خوزه حیران حکیم چې موږ ولې ترې عبرت نه اخلو؟

کله چې زه په دې لار راشم د کانکرېټي ډبرو څخه د جوړ شوي پیاډرۍ په سر تر خاورو دوړولاندې دغه ویني ماته ځانگړې اشارې کوي او بلنه را کوي چې مخ په وړاندې راخته خوا فسوس چې زما زړه ډېر نرۍ، طبیعت یې ژړاند، سترگې یې ژړنې اوله مړو او ښکودکې دي. زه یې ورپېږي، ستونی یې له غریو ډک شي اوله سترگو چې دا ښکودارې روانې شي. اوله دې سره سم یې په زړه او سترگو د تیارې یوه بوکڼوونکې خپه راشي. د همدې تیارې خپې په زړه کې یې یو ځل بیا د وینو دا خاپونه تر سترگو شي چې پر ریشخنده او مسخرو را پسې خاندی اوزه له ډېره شرمه او د یوې نامعلومې ویرې له امله خپلې سترگې پټې او قدیمونه تنز کړم؛ خوله دې سره سم یې خپل ځان او خپل دې پیکه ژوند ته پام شي. خپل ځان او خپل دغه پیکه ژوند نور هم راته ډېر پیکه او بې خونده ښکاره شي. د یو لاروړکي لاروی په حیث د سوچونو او اوهامو په تور تم کښې خپل پریشان او سرگردان منزل ته ادامه وکړم. څومره یې وکړم، راو کړم، دفتر ته، کور ته، له دوستانو او خپلوانو کډه، کتا بخانونه، تقریحا و ته، هر چېرې چې ولاړ شم هلته ځکه ځای نه را کوي. بیا را جکېږم او بیا روانېږم، خو په پټه نېو مېږم چې چېرې څم او دغه له پاره څم؟ خو په هغه کښې ضرور یو ځل په دې جاده او دغه ډبرین پیاده رو را پېښېږم او د وینو د دغو ژوندیو خاپونو له سترگو سره چې سترگې جنګېږي. خو کومه سرخوړي او شهامت چې په دوی کې موجود دی زما په سترگو کې نشته نو ځکه چې سترگې له خجالت سره سستی ځمکې ته ولاړې شي او ښکته کوري.

کله کله چې د وینو د دغو خاپونو په لیدو سره هغه وڅ او هغه صحبته ټوله په خیال او ذهن کې د سینا د خوڅننده او ژوندیو تصویرونو په شان را ژوندۍ او د

هغې تاريخي ورځې هر پېښه يې جلا جلا له مخې تېره شي.

هغه ورځ چې زه له دفتر څخه د يو ضروري كار له امله دوخته راووم او پل باغ غموي ته له مار سپدوسه سم د دارالامان د سرويسونو په تم ځای کې د سرويس په انتظار ودرېدم، چې څوړم خلک ټول او تر او تر يوې، بلې خوا ته خفلي او د ترافیکو په مخ جادې و تړل شوې، حيران شوم چې په دوی بيا څه تکه ولوېده او څه پېښه ده؟ خو خلکو ته يې پام شو چې ټول د سيند پورې غاړې ته ځير دي.

ورو ورو خلک ورتول شول د سيند د سمنۍ مورکې تر شا په سرک باندې ودرېدل او پورې غاړه يې د پارېدلو نجونو د مظاهري ننداره کوله چې له خپلو سپينو ټيکريو څخه يې بيرغونه جوړ کړي وو او دروس د تېري کوونکي پوځ په خلاف يې شعارونه ورکول.

پوليسو او د "خلق" د کونډوسله والو سپاهيانو څخه وکړه چې د نجونو د بهير څخه ونيسي، خو دې کار امکان نه درلود. نجونو له يوې سختې مقابلې وروسته د کونډي سپاهيانو او پوليسو صفونه مات کړل او غموي جادې ته راووتې. يوه ډاکټر د لرزانک په پله را پورې شوه او په اوچتو قدمونو يې ځان زمونږ خوا ته راوړس او له رسېدوسه يې په لوړ آواز ولاړ خلک مخاطب کړل:

تاسې نه شرمېږئ چې ستاسې خويندو او لوبونو د آزادۍ بيرغ پورته کړئ او په دې "گناه" وهل او ټکول خوري، خوتاسې د بې ساه او بې حسه بتانو غوندې دلته نندارې ته ولاړ ياست؟

ولاړو خلکو له شرمه سروته ښکته واچول او ټولو خپل ځايونه پرېښودل. ځينې پورته د شاه دوشمېره د زيارت، ځينې د ښار والۍ، ځينې د زرنگار پارک او يو بل شمېر چې زه يې هم په شا پسې روان وم د مظاهري په لور وخوځېدل. موږ د بلخ غموي په پله لانه وو ودرېدو چې له نورو خولو زيات شمېر نجونو ځانونه ورنه راوړسول

د مظاهري بهير د يوڅپاند سيند بڼه غوره كړه. مظاهره په يوه لويه اسلامي او د افغانيت او آزادي په يوه ملي روحيه چې د تكبير نارويي د كابل په زړه كښې انگازې خورولې روانه شوه چې په دې شېبه كښې په ناڅاپي توگه د استبدادي ځوند غلامو سپاهيانو د خپلو «پېشو» خولې وروړولې او د پوهنې پر تاند او ^{منځنيو} ځوانو او د هغوی په سپېڅلو تكبيرونو يې د ظلم او د هريت بارونه وچلول او مظاهره يې په كوليو وويشته. تش لاسي مظاهره چياني د بې گناه مرغيو د سيل په شان چې د صياد د زړ په نتيجه كښې يوه يوه خورې شي، سره تيت او پرېك شوې. د سيند په پورې غاړه كښې لورته د غايرتو وزارت د دوهم چت پر برانډ كښې جگړن اسلام وطنجار د يوفاتح جنرال په اكتب ولاړ چې د پېښې ننداره يې كوله او له خونۍ نه په خپلو برېتو كښې مسكې مسكې كېده. دې خواته د مركزي كنځي مخې ته دوه روسي ټانكونه له خپلې روسي عملي سړو ولاړو چې د پوليسو او گوندي سپاهيانو په وار خطاي يې ريشخند واهه او خنډل يې. څو تنو ژوبلو ځغونو چې په سر كې سپرې وې، نري نري زكېږوي كول. په دې گيرودار او له كوله كښې موږ وروگرځېدو چې تېپياني ځغونې روغتون ته ولېږدوو، خو په دې ترڅ كښې د «خاد» تور موټرونه راوړسېدل او د موټرونو له رسېدو سره سم يو شمېر پوليس ورڅخه راښكته شول او په موږ يې دو هلو بريد وكړ. په تېلو تېلو يې له سر كې وايستلو د سر كې پر غاړه زما پښه د پياده رو له مورگې سره واكېده او تيندك مې وخوړله راجگېدو سره مې په ډېر پښ پياده رو باندې يوې پرهارلې جلي ته پام شو چې نرياني وينې ترې بهېدلي وې او پېهوشه ښكارېده خود بڼې لاس د شهادت كوته يې چې ټوښو ته كړه وه د پياده رو په هوارو كانگرېتي ډبرو خوځوله. په دې وخت كښې يې له پښو او لاسونو ونيوه او تور موټر ته يې وروغوځوله. د موټر له حركت سره سم مې سترگې يې اړادې د پياده رو په وينو سر و ډبرو ته ولوښتې او د يوې هواي ډبرې پر مخ په سرو وينو ډاڅه ليكل شوې وه:

«ژوندی دې وي آزادي» او په دې توگه هغې په خپلو سرو وينو ډېره ډاډه د آزادۍ شعار ژوند وياسته.

د افغانستان د قضيې د حل په باره کښې د بجاهدینو د غونډې رپوټ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نحمده و نصلى على رسوله الكريم

«د افغانستان د قضيې د حل په باره کښې د بجاهدینو غونډه» په نوم پنځه ورځنۍ سيمينار چې د هېواد تر څلویښت تنو پورې ديني عالمانو، پوهانو، سپین بړيو مجريينو او روشن فکرانو برخه پکښې اخيستي د ليندۍ په ۱۱ نېټه د سهار په ۹:۳۰ د قاري اسرار الله له خوا د قرآن کریم د څو مبارکو آيتونو په تلاوت سره پيل شو. په پيل کښې د غونډې عمومي رئيس د اکتز فاروق اعظم د دې غونډې د اهدافو په باب وويل: زموږن جهاد او قرباني نړۍ د کمونيزم له لعنت څخه خلاصه کړه خو متأسفانه موږن له خپلې قرباني نه کمته پورته نه کړای شوه، څومره چې اختلافات رڼا ته پري هماغومره د قضيې حل اوښ د پري او دکابل ناروا رژیم دوام مومي. ټول هيله من دی چې مشران واحد قيادت او واحد سياسي او نظامي اداره ولري او بې له ځان جي فشاره ملحد رژیم له منځه ولاړ شي او دا اداره بې ځای ونيسي.

ددې کار له پاره اړه وه چې یو شمېر غلص افغانستان د نورو له فشار او حتی مشورې پرته سره راغونډ شي او یوه طرحه جوړه کړي بیا یې د نورو نظریه وسپاري او حل یې راوباسي. مونږ د دې کار لپاره مجلسونه وکړل او یو شمېر د فکر خاوندان موخوښ کړل د ۲۰۶ تنو است موجودې څو بیا مو د است راوروکی کړ او دا شخصو په چوڼي کښې د الاندې ټکي په نظر کښې وو:

له جهاد سره به مستقیمه او اوږده رابطه لري، په افغانستان کښې به د اسلامي حکومت په جوړېدو گروهمن وي، په ټولنه کښې به ټېک شهرت لري، د افغانستان په چارو کښې به آزاد قضاوت لري ولکه د کوم خاص تنظیم غړی هم دی، په جغرافیا یې لحاظ به د افغانستان له ټولو سیمو څخه نمایندګي وکړي.

مونږ به په دوو ټکو خبرې کوو: د قضیې د حل له پاره طرح او دهغې د تطبیق له پاره د تعقیب لارې چارې.

مونږ باید په خپل دې کار سره دا وښیو چې افغانان د دې توان لري چې خپل مشکل تر په خپله لاره پیدا کړي. مونږ د دې کار په کولو سره د تنظیمونو ترمنځ د ارتباط د یو پیل پر توګه او د ملت د هیلو د تمثیل له پاره حکام اخیستلای شو.

د غونډې په پروګرام کښې دا هم شامله وه چې جهادي مشران وار په وار راشي او د نويو حالاتو، خپلو نويو پروګرامونو او نظریاتو په باب د غونډې غړو ته معلومات ورکړي، په دې لړ کښې د غونډې د دوهمې ورځې تر غړې وروسته د افغانستان د اسلامي جمعیت امیر استاد برهان الدین رباني راغی او په خپله وینا کښې یې لومړی د افغانستان د قضیې د حل په اړه د جمعیت اسلامي افغانستان طرح تشرېح کړه او وې وپل:

«لومړې د امنیت تامین دی او د دې لپاره چې اغیزمنې ډلې د امنیت په تینګولو کې ونډه ولري نو د تنظیمونو مشران باید مستقیماً په حکومت کې برخه واخلي او په یوه قیادي شوری یا په کوم بل نامه شورې کې دې ګډون ولري چې د انقلاب د مسیر او عمومي پالیسۍ څارنه وکړي، بایدې یوه شورې هم جوړه شي او څرنگه چې انتخابات نه شي کېدلی نو دا شورې باید د حل و عقد وي. د بېلابېلو ولایاتو او مختلفو خلکو په نظر کېنې نیولو سره باید انتصاب شي او د تها کلی حکومت څارنه وکړي. قیادي شورې او دا شورې به په ګډه له متخصصو کسانو نه یو حکومت جوړ کړي.

بیا یې مسکو ته د مجاهدینو د هیأت سفر تشرېح کړ او ویې ویل مونږ له خوا ګڼ دریځ نه له روسانو سره خبرې وکړې، دوی پر افغانستان باندې خپلې تېرې محکومې کړې، اسلامي حکومت یې ومانه، له کمونسټي رژیمونو سره شوری قول د ادونه یې د اسلامي انتقالی حکومت فیصلې ته پرېښودل پر نخب باندې یې تروخت وړاندې د نفتي موادو بندول ومنل او له افغانستان نه یې دروغي مشاورینو بشپړ ایستل قبول کړل او د اسیرانو دوه اړخیز خلاصون یې ومانه.»

د همدې جلسې په مازیګورۍ غونډه کې د افغانستان د اسلامي حزب امیر انجنیر حکمتیار برخه واخیسته او خپله طرحه یې توضیح کړه:

«مونږ د عسکري حل تر څنګ د تنظیمونو تر منځ پر داسې یوه طرحه توافق کولای شو چې د نجیب د حکومت پر ځای دې یو داسې حکومت جوړ شي چې متنازع فیه شخصیتونه پکې نه وي لکه هغه کسان چې اوس په حکومت کې شامل دي، یا یې په تېروخت کې حکومت کړی او یا د احزابو مشران او قدرت ته ګانديد دي. دا موقت حکومت چې عسربه یې تر میاشتو نه اوږې انتخابات کوي او ورپسې بېرته

شورۍ او حکومت راځي په انتخاباتو کې به احزاب له لستونو سره کانديد وي او اکثریت
 ځټوکي حزب به حکومت جوړوي او په دې باب به یو بل ته ډاډونه ورکوي
 د قدرت د انتقال یوازینۍ لار به د ملت درایوله لارې وي. له ځمونستانو سره
 انتخابات نه کوو، انتخابات د اسلامي ډلو ترمنځ کوو. د ځینو احزابو پرځای
 دې درې څلور قومي احزاب موجود وي ځکه واره احزاب اخیستل کېږي او د تشنج
 باعث ځي» ده په خپلو خبرو کې د تنظیمونو د کنترول او انتظام له پاره د قیادي
 شورۍ جوړېدل هم وغوښتل.

د مشرانو د راتلو په لړ کې د درېسې وځې تر غسې وړاندې غونډه کېږي افغانستان
 د مجاهدینو د موقت دولت رئیس پروفیسور صبغت الله مجددي هم برخه واخیسته
 ده د حل له پاره د لویې جرګې جوړېدل وغوښتل انتخابات یې په اوس حال کې غلا
 ناممکن وګڼل، ده مسکو ته تللی هیأت موفق و ځان نه خوړي ویل چې ځینې
 مسایل لاجمهور دي. ده په یوه نوی پرېکړه هم خبر کړو چې د قیادي شورۍ برخه
 کېږي د مشرانو له خوا لاسلیک شوې او ده هم لاسلیک پرې کړی خو عملي کېدلونه
 یې په شک وکتل او ویې ویل چې د حکومت د پاسه چې قیادي شورۍ ناسته
 وي نو حکومت څنګه کار کولای شي، ده د هغې غونډې یادونه هم وکړه چې مدګري
 ملتونه یې له ۱۰۰ - ۲۰۰ کسانو څخه جوړوي. ده په خپله وینا کې د دوستانو د داخله
 هم یاده کړه.

د همدې وځې په مازیګرۍ غونډه کې د اهل تشیع وروڼو د څلورو تنظیمونو
 د ائتلاف د شورۍ وړاندېت الله نور احمد تقدسي برخه واخیسته او خپله طرح
 او نظر یې څرګند کړ:

«موږ باید خپل مشکل په خپله حل کړو، دا کار باید زموږ سیاسي رجال وکړي
 اوله پولونه دباندې راغږېدلی لاسونه پرېنږنو چې زموږ برخلیک و ټاکي ځکه
 د لاسونه لومړۍ خپله ګټه لټوي او بیا زموږ.

زمونږ کار باید د الهی امر له مخې په شورې ولاړ وي، شورې دوی لارې لري
يوه د عمومي رايو تر لاسه کول خودانش په افغانستان کې ممکنه نه ده، حکم زموږ
واحد ملت او واحد هېواد چې واحد و او واحد به وي ټوټې-ټوټې شوی او
د اشخاصو له پاره امنیت نشته. بله لاره داده چې د هغه شمېر کسانو نه غوندې جوړه
کړو چې اهل خبر او پوهان وي او ملت د دوی رایې مني داستاسو خوښه ده
که پر دې غونډه دا اهل حل و عقد نوم بزرگي او که د لویې جرگې. دوی که لفظاً له
ملت نه وکالت نه لري په عالم حقيقي کې د هغوی وکالت لري. داکسان باید د اسلامي
حکومت په جوړېدو معتقد وي او تر پولو د باندې په چانه وي پلورل شوی دوی
توضیح ورکړه چې موږ پوښ له چا سره نه تړو، شورې ورسره کوو خو خپل
برخلیک ټاکل چاته نه سپارو. موږ باید افغاني فکر وکړو او افغاني تصمیم ونیسو،
وابستگی رد کړو همبستگی وساتو او مستقل فکر ولرو.

ده وویل زموږ د دې جرگې کتلې باید له هر ولایت څخه شوو څو تنه دوه درې
څلور یا پنځه څومره چې غواړي، وي او دوی دخپل نفوذ له لارې وکړای شي پر خپلو
سیمو کې امنیت راولي او اسلامي دولت حاکم کړي او داکار باید دېر ژر وکړو.

د جهادي مشرانو او جهادي تنظیمونو د واکمنو کسانو د راتلو پر لړ کې د حزب
وحدت اسلامي افغانستان ویاړند عزیمت د کیم خلیلي د دې غونډې د څلورمې
ورځې پر لومړۍ برخه کې برخه واخیسته او د طرحو په اړه یې څرگنده کړه:

موږ باید په دې قانع نه شو چې ناقصو طرحو ته دوام ورکړو، خارجي
خواکو نه زموږ له پاره تصمیم ونیسي او را باندې تحمیل پرکړي، موږ باید پر خپله
تصمیم ونیسو او په تنظیمونو کې داخل اوله هغه د باندې عالمان، پوهان او اسلامي
اشخاص داخل داسې جامع او مطلوبه طرح وړاندې کړي چې سرتاسري وحدت راوړي
او جهادي خواکو نه سره یو موټی کړي، زه له افغانستان نه همدا اوس راغلي يم، د افغانستان
څلک وحدت او اتفاق غواړي او زموږ حزب هر هغه طرح مني چې جامع وي او د

افغانستان ټول خلک ځای پکښې ولري.

همداراز د دې غونډې په اجندا کېنې ټاکل شوی وه چې د جهادي مشرانو او مسئولينو ترڅنګ د ورور هېواد پاکستان د باندنيو چارو د وزارت يو مسئول هم د غونډې برخه والو ته د خپلو اجراءاتو او پاليسۍ په باب معلومات ورکړي او د افغانستان په چارو کېنې د ملګرو ملتو ځانګړی استازی بينن سوان هم.

بينن سوان همېزه د غونډې په وخت کېنې يو ضروري سفر درلود ځکه حاضر نه شو.

د پاکستان د باندنيو چارو د وزارت مسئول محترم رايض محمد خان غونډې ته حاضر شو او توضيحات يې ورکړل، ده وويل:

دا چې د افغانستان او پاکستان برخليک سره تړل شوی داتشه خبره نه ده بلکه عملاً ګوري چې واقعاً يې برخليک سره تړلی دی. ده وويل پر افغانستان باندې دروسانو په درغل ټپه وخت کېنې چې پاکستان کوم دريځ غوره کړ دلته که هر ډول حکومت وای بايد دا دريځ يې غوره کړی وای. ده د ژنيو د تړون په باب مفصل توضيحات ورکړل او څرګنده يې ګوري چې ملګری ملتونه نه د چا دوست دی نه دېنې بلکه يوه وسيله ده او موږ د ژنيو په تړون کېنې له دې وسيلې نه استفاده وکړه. ده وويل چې د شوروي د ۱۹۹۱ کال د اګست تر کودتا پورې روسان د نجيب پر پاتې کېدو ولاړ وو خود روسيې کودتا حالات بدل کړل.

ده وويل د يوه سياسي حل په پاره منطقاً بايد يوه عبوري دوره وي او دا عبوري حکومت بايد پراخ بنسټه وي او د زياتو پر ګڼولو ځوا منل شوی يو حکومت وي او دا حکومت بايد د وظيفو يوه لايحه ولري او د وظيفو له ختمېدو سره برخه کېنې. ده د مسکو د اعلاميې په اړه وويل: دا اعلاميه تشه يوه اعلاميه نه ده بلکه دروسانو په دريځ کېنې يو بدلون دی خوبيا هم دا ابلاغيه بايد دهغې د سم متن له مخې مطالعه شي. د اسلامي حکومت په برخه کېنې روسانو دانه دی ويلي چې دوی به

اسلامي حکومت راولي بلکه دوی ویلي چې که افغانان د اسلامي حکومت د جوړولو پر برخه کې موافقه سره کوي دوی یې غه نه نيسي. دا چې دوی خپله نظامي مداخله له مجاهدينو سره پر غامخ خبرو کې رسماً غندي د مجاهدينو د برياليتوب نخښه ده.

ده په آخر کې وويل سوله ډېره مهمه ده د سيمې ټولو هېوادونو ته. غونډې له همدې لومړي وړخ نه د طرحې درامنځ ته کولو له پاره کار پيل کړ، غړو خپل نظريات ولورول او ليکلي انفرادي او گروپي طرحې يې وړاندې کړې.

اکثره طرحې تر هرڅه لومړې د يوې داسې شوری په جوړولو ولاړې وې چې له ۶۰ تر ۶۵ تنو پورې غړي ولري. د محترم حبيب الله غالب طرحه دا وه چې لومړې دې يوه کوچنۍ خاصه جرگه يا د تزکيې جرگه جوړه شي چې د تنظيمونو پر ویش ۶۰ غړي ورته راځي او بيا همدارنگه جرگه د تنظيمونو د ۱۲۰ کسيز لست له مخې دېرش-دېرش تنه ټاکي چې ۳۰۰ تنه کېږي او بيا به دواړې ډلې په گډه د حل او عقد ۳۶۰ کسيزه شوری جوړوي. د محترم مير عمود آغا طرحه د اويا تنو وې دوی برخې يې د تنظيمونو او دريمه برخه يې له قوماندانانو څخه جوړېږي، محترم ميا جان چغدي د تنظيمونو، د کمپونو د مهاجرينو او پوهانو د يوې ۶۵ کسيزې شوری له پاره وړاندیز درلود. محترم محمد هاشم مجددي له ۵۰ تر ۶۰ تنو پورې داسې کسانو د شوری غوښتنه کوله چې د اهل حل و عقد شرایط ولري. پوهاند فاضل، محترم نواجه قطب الدين نجبي، مولوي بېگ نظر، اومولوي عبدالاحد پريوه کيڼ، وړاندیز کېږي دې پوريزه شوری غوښتنه، په لومړي قدم کې د همدې مجلس څه تر اقدام کوي په دوهم قدم کې د تنظيمونو له استازونه يوه ۵۹ کسيزه شوری جوړوي بيا به دا شوری د ټاکلو وړندو له مخې د قوماندانانو، مهاجرينو او د کابل تر لاس لاندي سيمواستازي راغولري او يو ۴۹ کسيزه شوری به جوړېږي. محترم شمس الحق پيرزاده هم د يوې داسې شورا وړاندیز درلود

چې د تنظيمونو، قوماندانانو او مهاجرينو له استازو څخه جوړه شوې وي. محترم
واهل نور د پورتنیو وړاندیزونو ملاتړ کوي او په طرح کې يې دجا هدينو
اوروسانو ترمنځ د شويو خبرو نتايج هم ځايول غوښتل، دا هم د يا دولو
ده چې په دې ټولو طرحو کې د محترم منځک يوسفزي طرحې پر ټولو کمپونو
آزادوسيمو او افغان مېشته هېوادونو کې د متناسبې نايندگۍ په اساس سرې
آزاد او عام انتخابات غوښتل چې ټولې ډلې، ډلکۍ او ډلکۍ به برخه
پکښې اخلي او د هېواد د اولسواليو په شمېر به ۲۵۰ تنه استازي ټاکي. د ښاغلي
نور احمد نظري طرحه د حل او عقد د لويې منتخبې اسلامي شوري پېچرولو
ولاره وه.

محترم صباح الدين کشککي په خپله طرح کې قيادي شوري او مستقل هيئات
درلود، دا قيادي شوري به د تنظيمونو له مشرانو نه جوړه او رياست به يې د وړماني وي
چې دوی به يو مستقل هيئات ټاکي. دا مستقل هيئات به د حکومت د څو کيوله پاره د
کانديد شويو کسانو لستونه خپري، د حکومت غړي به ترې ټاکي او قيادي شوري
ته به يې وړاندې کوي.

محترم ډاکټر فيض الله کاکړ «دا ښځن تحقيقات علمي و مشورتي افغانستان»
طرح چې شوراي رهبري انقلاب اسلامي افغانستان پکښې غوښتل شوی وه وړاندې
کړه دې طرحې در هېر انواو صاحب نظرانو په اندول پر شوري کېنې قوماندانانو
د ګډون وړاندیز کاوه.

په دې طرحو کې د محترم محمد نعيم فراهي طرحې د شوري له پاره لږ تر لږه
د دوو زرو اونيائات نه زيات د څلوروزرو انتخاباتي استازو غوښتنه کوله او د محترم
قاضي محمد شريف طرحه هم د شوري له ۱۰۰۰ تر ۲۰۰۰ کسانو غرو پورې غوښتونکې وه.
د دې ټولو نظريو، معلوماتو او توضيحاتو په رڼا کې د طرحو د سره راغونډولو
اورالنه ولوله پاره لازمه وه چې د توحيد او انسجام يو کمېټه کار وکړي او څرګند

رايو له لارې د كمېټې له پاره ۹ تنه غړي وټاكل شول، غږودا ټولې خبرې پر دقت واوړېدې، بحثونه وشول، پوښتنې يې وکړې او په نتيجه کې د دې ټولو نظريو، معلوماتو، توضيحاتو، پوښتنو او بحثونو پر نظر کېنې نيولو سره د طرحې په تسويد لاس پورې شو چې پر دوو ورځو کې د طرحې تر تسويد وروسته د ليندۍ په ۱۱ نېټه عمومي غونډې د طرحې پر تسويد بحثونه پيل کړل او آزادي خبرې پرې وشوې، تاوده بحثونه پرې وشول او کله-کله توند او تيز بحثونه هم. اوله همدې امله و چې مباحثې تر ټاکلي وخت او بڼه دې شوې او غونډې د جمعې په شپه او ورځ هم خپلو بحثونو ته دوام ورکړ.

مجلس دخپل پروگرام له مخې د طرحې د تصويب تر څنگ د هغې د تطبيق تعقيب هم ضروري اولانم وباله او د دې کار له پاره يې داسې يوه څلور کسيزه کمېټه وټاکله چې د طرحې د تطبيق د تعقيب له پاره عملي لاره وښکوي، دې کمېټې هم په دې باب د غونډې دوراندين ورو پر نظر کېنې نيولو سره د طرحې د تطبيق د تعقيب له پاره يوه لايحه جوړه کړه چې د طرحې د متن تر څنگ د دوهم سند په توگه وړاندې شوه. طرحه او د تعقيب لايحه د مجلس له خوا په اکثريت تصويب او ومنل شوه، د غونډې

کار په سره سينه تر سره شو، نظريات په بشپړه پاملرنه واوړېدل شول او نتيجه يې د يوې طرحې رامنځ ته کېدل و. تصميم ونيول شو چې د دې طرحې تطبيق به د دې غونډې د يو شمېر غړو له خوا په مسلسل ډول تعقيبېږي او نتايج به يې راغونډېږي. پر دې توگه د ادرنه عالي غونډه د پنځو ورځو په اوږدو کې په مشر ډول د ليندۍ په ۱۵ نېټه سر ته ورسېده.

او د دې د غونډې په ترڅ کې د تصويب شوي لايحې متن او ورسره د هغې د تعقيب پر باب د مکتوبونو نمونه دلته وړاندې کېږي:

دغونډې د عمومي رئيس ډاکټر فاروق اعظم د افتتاحيه وينا متن

بسم الله الرحمن الرحيم

محترمو علماء کرامو، گرانو قوماندان صاحبانو، معززو سپین بزيرو او د
بصيرت خېستنانو پوهانو!
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

دغونډې ځای دی چې الله پاک جل جلاله د هېښ پېر شان يوځل بيا د
افغانستان مؤمن ملت ته د اتوفيق ورکړ چې د زمانې د يولسې بېرحمه
شيطاني طاقت (کونست روسيه) په مقابل کېنې دخپلې پاکې اسلامي عقيدې
او پاکې اسلامي خاورې د دفاع په منظور ودرېږي، په سرو مال و جنگېږي
او هغه ته ماته ورکړي، داسې ماته چې نورې پښې په شرقي يورپ او
ټوله دنيا کېنې هم تېنګې نسې او حتی په خپل کور کېنې هم درې وړې او ما
وګور و لوېږي. دا صرف د الله پاک عز و جل لوی رحم، زموږ د قضیې او مقاومت
حقانيت او زموږ د مسلمان او مجاهد ملت د بې ساری قربانيو نتیجه ده. زموږ د مظلوم
ملت دغه بې حد او حصر قربانيو نړيوال کونړم مات او دنړۍ سياسي فضا يې بدله
کړه او د کونړم د بالقوه او بالفعل شرعې انساني ضمير او وجدان خلاص او په

راحت کړ.

د احم دشکرځای دی چې په نړۍ کېني انساني ضمير وښی او بيداردی چې زمونږ د برحق جهاد حمايت يې کړی او کوي يې. مکار د ښمن دخپل ټول قوت، چل، فريب او نيرنگونو سره بريالی نشو چې نړيوال زمونږ د حق او عادلانه موقف له حمايت مخه ولږوي. زمونږ مجاهد ملت به تل د ټولو هغو افرادو، دولتونو او ملي وېښ المللی موسساتو خصوصاً د چکاوندي هېوادو د خلکو او حکومتو مشکو وي چا چې د جهاد په اوږده او سخت لار کېني د افغان مسلمان او مجاهد ملت مادي او معنوی مرسته کړيده.

خود خواشينی ځای دی چې په مونږ کېني د يوې واحدې سياسي، ادارې او رهبري دنه موجوديت په وجه کومه گټه چې نور زمونږ د جهاد د نتايجو شخه پورته کړه مونږ لا تر اوسه نده اخيستې. حتی شديد ويره ده چې خدای (ج) دې ټکوي د دې دومره قربانيو او کړلو ټول سره سره د جهاد حصول او نتيجه زمونږ د لاسه ووزی. حالات تاسې ته تر هر چا بهتر معلوم دی چې هر ورځ چې تېرېږي متاسفانه زمونږ د جهادي تنظيمونو د مشرانو تر منځ اختلاف او سوء تفاهم نوره هم ډېرېږي. اوڅومره چې دا اختلاف او سوء تفاهم ډېرېږي هغومره د قضیې حل ليرې کېږي او د کابل يې دينه، غير قانوني غير ناينده او د وطن د بربادۍ مسئول رژيم پر ځای پاتېږي. بدون شک د هغه ژوند او قوت زمونږ په اختلاف کېني دی.

د افغانستان هر فرد نړدی او که ښځه، که په وطن کېني دی او که د هجرت په حال کېني په کومه خيمه کېني، په دې ارمان دي چې مجاهدين په يو اتفاق سي يوشمير او يوه ملکي و نظامي اداره ولري. د دوی ستره آرزو داده چې يوه داسې سالمه سياسي فضا را پيدا سي چې د ټولو مجاهدينو، مهاجرينو او د افغانستان د مسلمان ولس تر منځ د حسن تفاهم او اشتراک مساعي زمينه

برابره کړي ترڅو دغه حسن تفاهم په نتیجه کېنې بېله کوم خارجي فشار او مداخلې څخه داسې یوه واحد سیاسي اداره جوړه سي چې د هغې د هلو ځلو په نتیجه کېنې د کابل ملحد رژیم له منځه ولاړ شي او نوموړی اداره په کابل کېنې د هغه ځای ونيسي. د دغه تفاهم د پیدا کېدو لپاره په جهاد مربوط د یو شمېر نېکونو او غلصو افغانانو ضرورت دی چې په ازاده فضا کېنې په خپل اختیار او خوښه بېله کوم خارجي فشار، مداخلې او حتی رهنمایي څخه یو د بېله سره کېنې پېر موضوع بحث وکړي او د حل لپاره یې یوه جامع طرح او فارمول جوړ او د هغه د تطبیق لارې چارې او مکانیزم ولټوي. دا طرح او فارمول بیا ټولو تنظیمونو او په جهاد پورې مربوط ټول ذیعلاقه او قابل رعایت عناصرو ته وړاندې کړي، د هغوی حمایت حاصل کړي او په دې ډول موجوده ناخوشگواره سیاسي ماحول په یوه مطلوب حالت بدل کړي. انشاء الله و تعالی.

د نهومیاشتورا هیڅ یو شمېر غلص وروڼه لکه پوهاند فاضل صاحب کشکي صاحب، مجددی صاحب، کمال شینواری صاحب، نجی صاحب، روحانی صاحب، میر محمود آغا، نظری صاحب، مومند صاحب، مولوی لعل محمد صاحب، قاري اسرار الله صاحب او نورو وروڼو کوښښ کړیدی چې تر دې هر زحمت او تپیت وپای وروسته دا مجلس دغه مرحلې تورو سوي. د مجلس د محترم غړو په دعوت کېنې لاندې نکات په نظر کېنې نیول سويدي:

- ۱- بللی شخص به د افغانستان د مقدس جهاد سره مستقیمه او اوږده رابطه لري.
- ۲- په افغانستان کېنې به د اسلامي حکومت د جوړېدو معتقد وي.
- ۳- د خلکو په منځ کېنې به په نیکو، انصاف او عدالت مشهور وي.
- ۴- د افغانستان په مسایلو کېنې به د وسعت نظر او ازاد قضاوت خاوند وي ولوکه دیوه شخص تنظیم غړی هم وي.
- ۵- د مجلس غړی به په مجموع کېنې په جغرافیایي لحاظ د افغانستان د ټولو سیمو څخه

څه ناڅه ناياندي کوي. که څه هم د بهرني ناياندي لپاره بايد د شهيد پروای خود مالي مشكلاتو او اداري ملحوظاتو په خاطر د موجوده ذواتو په دعوت اکتفا وسوم. د دې مجلس تمویل د آريا موسسه کوي.

عترمو! دغه نېک، باانصافه او د پراخ نظر څښتن مجاهدین همدا تاسې دولت یاست چې ستاسې په حسن نیت او زیار به افشار الله و تعالی د افغانستان د قضیې د موجوده مشکل د حل لپاره یو سمه او سالمه لار پیدا کړي. اوس دا ابتکار او تاریخي اقدام په دې حساسه مرحله کې ستاسې په لاس کېنې دی چې ثابته کړئ چې افغانان د دې توان لري چې دخپل مشکل د حل لپاره پخپله سره کېښي او د حل لار پیدا کړي. دا مجلس د تنظیمونو د حسن ارتباط په لار کې یو پیل دی او د ملت د ارزوکانو د تمثیل او تعیل په لار کې ګټور عناصر. دا ځکه تاسې د دې ملت یو مغتنه دار یی او هستی یاست. دعا کوو چې لوی خدای جل جلاله ستاسې اوزمون په دغه نېک نیت او ګار کې برکت کېښي.

آمین ثم آمین

ومن الله التوفيق وما ذالك على الله بعزیز

ستاسو ورو غلام فاروق اعظم

متن طرح تصویب شده از طرف مجلس مجاهدین

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی

رسوله وآله وعلیه و آله وصحبه وجمعهم

مقدمه

از جهاد برحق و فی سبیل الله ملت مسلمان افغانستان علیه کفر و الحاد ،
تاسیس حکومت کمونیستی در کابل ، تجاوز مسلحانه و ظالمانه روس بر خاک افغانستان
کشور اسلامی ما ، دوام رژیم ملحد و دست نشانده آن و در نهایت برای تاسیس
نظام اسلامی در افغانستان اینک تقریباً ۱۴ سال سعی میشود .
ملت مسلمان افغانستان همواره علیه دشمنان خارجی خویش و دشمنان
اسلام مبارزه بی امانی نموده است . با داشتن چنین سنت افتخار فریب این ملت
مسلمان به لطف و موهبت الهی توانست ابرقدرت طاغوتی روس را با ناچیزترین
سلاح و کمترین وسایل مادی به شکست فاحش مواجه سازد . واقعاً هم در تاریخ
اسلام و هم در تاریخ جهان حکم مثال و نشانه ای را بخود اختیار کرده که یکی از نتایج

آن نه تنها اخراج قوای روسی از کشور ما بوده است بلکه این شکست روسی در افغانستان اسباب شکست امپراطوری روس واقعاً از هم پاشیدن نظامهای کمونیستی در سراسر جهان گردیده است .

از اخراج قوای روسی از افغانستان اینک تقریباً سه سال سپری میشود توقع مردم ما و جهان و حتی پیش بینی حلقه ها و تنظیم های جهادی ما این بوده که بعد از اخراج قوای روسی از کشور ما بقایای این تجاوز یعنی وجود گروه ملحد و دست نشانده نیز بزودی محو و نابود گردیده در کشور ما یک حکومت اسلامی بمیان آید - متاسفانه تا حال رژیم ملحد با استفاده از دسایس گوناگون دوام دارد که ناشی از قدرت و قوت آن نبوده بلکه در اثر اختلافات ما و فقدان طرح واحد و قابل قبول نیروهای جهادی میباشد .

با در نظر داشت تغییرات و تحولات بی سابقه ای که در اوضاع بین المللی رونما گردیده است هرگاه بجا هدین بیک سلسله اقدامات مؤثر منسجم و عاجل مبنی بر ایجاد یک طرح واحد مؤثر برای خاتمه دادن بوضع فعلی متوسل نشوند خطر آن موجود است که در اثر موافقات میان قدرتهای خارجی در باره سرنوشت افغانستان اکثر دست آویزهای این انقلاب بزرگ اسلامی ما با صدمات جبران ناپذیر مواجه گردد و نیز الام و مصیبت های مردم ما هنوز هم ادامه یابد . از آنجائی که متاسفانه تا کنون طرحی که مورد تأیید اکثریت جامعه اسلامی افغانستان واقع گردد ارائه نشده است همان بود که یک عده برادران صاحب نظریه دعوت شاعلی دکتور غلام فاروق اعظم وزیر وقت تعلیم و تربیه حکومت عبوری اسلامی افغانستان بتاريخ ۷ حمل ۱۳۷۰ هـ ش گرد هم آمده و طرز سلسل جلسات نمودند همانا بعد از غور و امادگی لازم ذوات قابل قدر که با جهاد مقدس رابطه مستقیم و طولانی داشته در بین مردم بزرگوار کوی انصاف و عدالت مشهور در مسایل افغانستان دارای وسعت نظر و قضاوت آزاد و به قیام حکومت

اسلامی در افغانستان معتقد بودند اعم از قوماندانان جهاد - علما - روحانیون مشران اقوام و دانشمندان افغانی با در نظر داشت ملحوظات جغرافیائی کشور مجلس بزرگ و پریشکوهی را در اسلام آباد از تاریخ ۱۱ الی ۱۵ قوس ۱۳۷۰ هجری دایر نمود تا طرح جامعی را بوجود آورند که مورد قبول اکثریت جهات جهادی و مردم مسلمان افغانستان واقع گردد.

بعد از استماع بیانیه های برادران بس محترم شاغلو پروفیسور صبیحة الله المجددی، پروفیسور برهان الدین ربانی، و انجنیر گلبدین حکمتیار و پس از غور و بحث همه جانبه بین اعضای خود مجلس که در فضای ازاد اخوت و محبت صورت گرفت با در نظر داشت جویانات کنونی جهان و توجه بر راههای عملی و تطبیقی آن مجلس طرح ذیل را تصویب نموده این مجلس پرشکوه در ضمن تقدیم طرح مورد نظر خود برای تشکیل یک اداره عبوری از طرف مجاهدین که جایگزین حکومت دست نشانده کابل گردد خاطر نشان می کند که:

مردم مسلمان و مجاهد افغانستان تحت هر عنوانی که باشد حاضر بمذاکره با رژیم دست نشانده کابل یا حزب بنام وطن نیستند. و به همین ارتباط، ضمن مرور به فقره ۵۹ - ۶۰ گزارش سالیانه سرمنشی ملل متحد درباره وضع افغانستان که خاطر نشان میکند:

« هرگاه بعضی سوالات مربوط به اشتراک در مذاکرات بین الافغانی و اداره عبوری حل شود به سرمنشی اطمینان داده شده است که بعضی شخصیت های متنازع فیه به اشتراک شخصی شان نه در مذاکرات ذات البینی و نه در اداره دوره عبوری سهم خواهد گرفت. »

مجلس خاطر نشان میکند کنار جوی بدون قید و شرط شخصیت های رژیم دست نشانده کابل و حزب بنام وطن که ساخته و بافته خود آفت از

اداره افغانستان یک امر حتمی و واجبی است.

مجلس خاظر نشان میکند که طرف اصلی دعوی قضیه افغانستان حکومت اتحاد شوروی بوده و حال که تما سها و مذاکرات مستقیم میان هیئت های مجاهدین و مقامات شوروی درباره انتقال قدرت بیک اداره انتقالی اسلامی موافقت نشان داده سوالی بایده درباره اشتراک عناصر الحادى در امور اداره افغانستان باقى نمانده باشد.

مجلس ضمن تقدیم طرحی برای حکومت مؤقت مجاهدین ابراز امید میکند که تمام رهبران تنظیمها و سایر مجاهدین و همه عناصر قابل رعایت جامعه مسلمان افغانستان درین مرحله حساس دست بدست هم داده از فرصت های بسی مساعدی که در فضای سیاست منطقه و بین المللی برای حل قضیه افغانستان بمیان آمده استفاده اعظمی به نفع مردم افغانستان و تأمین دست آورد های انقلاب اسلامی ما بنمایند.

ومن الله التوفیق

اسلام آباد

۱۵/۹/۱۳۷۰ هـ ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح تشکیل دوره انتقالی دولت اسلامی

افغانستان

فصل اول - شورای عالی اسلامی

الف: تشکیل شورای عالی اسلامی

ماده اول شورای عالی اسلامی بیست نفر بوده و متشکل است از اعضای مؤسس و غیر مؤسس.

ماده دوم - اعضای مؤسس عبارت اند از نه نفر قرار ذیل :

- ۱ - هفت نفر روسای تنظیمهای اساسی را اتحاد اسلامی افغانستان -
جبهه ملی نجات افغانستان - حرکت انقلاب اسلامی افغانستان
برهبری محترم محمدی - حزب اسلامی افغانستان برهبری
محترم حکمتیار - حزب اسلامی افغانستان برهبری محترم خالص -
و محاذ ملی اسلامی افغانستان .

۲ - دو نفر از گروپ های منشعب ازاد (حزب وحدت - شورای ائتلاف

تنظیم‌های مولوی منصور-قاضی امین و غیره)

ماده سوم- اعضای غیرمؤسس عبارت‌اند از نمایندگان قوماندانان (۴ نفر) علماء (۲)، نفر مشران قوم (یک نفر)، دانشمندان (۲ نفر) و مسلمانان داخل افغانستان (۲ نفر) مجموعاً یازده نفر.

ماده چهارم- اعضای ماده سوم غرض عضویت شورای عالی اسلامی اقلّاً به دوثلث ارای فقره اول ماده دوم تعیین میشوند.

ماده پنجم- شورای عالی از بین خود یک نفر راجیث رئیس دوره استقامت دولت اسلامی افغانستان با کثرت دوثلث اراء تعیین می‌یابند.

ماده ششم- رئیس دولت اسلامی از شورای عالی نیز ریاست می‌نماید.

ب: صلاحیت‌های شورای عالی اسلامی:

ماده هفتم- شورای عالی اسلامی صلاحیت‌های ذیل را دارا می‌باشد:

۱- اعطای مشوره بر رئیس دولت در مورد صلاحیت‌های مندرج ماده (۸) این طرح.

۲- ابراز نظر پیرامون مطابقت و مخالفت قوانین و فرامین تقنینی با شریعت اسلامی.

۳- پیشنهاد نامزد رئیس حکومت و قاضی القضاة به دوثلث اراء.

۴- پیشنهاد نامزد اعضای حکومت و ستره عکمه.

۵- پیشنهاد سفر و نمایندگان سیاسی نزد کشورهای خارجی.

۶- پیشنهاد راجع به تشکیلات و صلاحیت‌های اداری و قضائی.

۷- پیشنهاد طرح و تسوید قوانین و فرامین.

۸- مراقبت از قانونیت در اعمال و اجراءات شورای اهل حل و عقد و حکومت.

۹- تأیید عضویت اعضای شورای اهل حل و عقد.

۱۰- فیصله های شورای عالی طبق لایحه داخلی شورای عالی صورت میگیرد.

فصل دوم صلاحیت های رئیس دولت دوره انتقالی

ماده هشتم- رئیس دولت از صلاحیت های ذیل برخوردار است:

- ۱- اعلام جنگ و متارکه بعد از تأیید دو ثلث اراکین مجلس مشترک شورای حل و عقد و شورای عالی.
- ۲- تعیین کمیته تسوید قانون اساسی و اعلام مراتب تصویب آن.
- ۳- اعلام و اصدار فرامین مبنی بر نفاذ قوانین.
- ۴- تعیین رئیس حکومت و قبول استعفاء آن.
- ۵- تعیین قاضی القضاة، اعضای ستره محکمه، روسای عاکم و ولایات و تعیین سلاک قضائی.
- ۶- تعیین زمان انتخابات نمایندگان ملت و اعلان آن چهار ماه قبل از ختم دوره انتقالی.
- ۷- تعیین روسای واحدهای اداری مستقل و منظوری مامورین عالی رتبه عسکری و ملکی مطابق قانون.
- ۸- تعیین سفراء و سلاک دیپلوماسی.
- ۹- پذیرفتن اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی دول خارجی در افغانستان.
- ۱۰- اصدار فرامین تقنینی در مسائل عاجل و حصول تأیید بعدی آن از شورای اهل حل و عقد.
- ۱۱- توشیح تمام مصوبه های عمده حکومت و شورای اهل حل و عقد

تثبیت میگردد.

فصل سوم شورای اهل حل و عقد

الف: تشکیل شورای اهل حل و عقد:

ماده نهم - اعضای شورای اهل حل و عقد مسلمان تبعه افغانستان بانقوی و موید جهاد بوده از طرف اعضای مندرج فقره الف ب ماده دوم فصل اول این طرح بصورت مساویانه و عادلانه تعیین و معرفی می شوند. شورای اهل حل و عقد (۳۵۱) نفر میباشد.

ماده دهم - اعضای شورای اهل حل و عقد از ذوات آتی میباشد.

۱ - قوماندانان ۶۳ نفر

۲ - حلقه های تنظیمی مندرج فقرات الفوب ماده دوم این طرح

۴۵ نفر جمعاً.

۳ - مهاجرین مقیم پاکستان ۶۳ نفر.

۴ - مهاجرین مقیم ایران ۲۷ نفر.

۵ - مهاجرین سایر کشورها ۱۸ نفر

۶ - متخصصین رشته های مختلفه علوم ۴۵ نفر.

۷ - علماء و روحانیون ۵۴ نفر.

۸ - مشران قوم ۱۸ نفر.

۹ - مسلمانان مؤید جهاد تحت نفوذ حکومت دست نشاندۀ کابل

۱۸ نفر.

- ماده یازدهم: اعضای شورای اهل حل و عقد طوری انتخاب می شوند که از اکثریت باشندگان هر منطقه نمایندگی کرده بتوانند.
- ماده دوازدهم: عضویت شورای اهل حل و عقد بعد از تأیید اکثریت اعضای شورای عالی صورت میگیرد.
- ماده سیزدهم: عضویت اعضای این شورابعد از صدور فرمان رئیس دولت مبنی بر عضویت آنها اعتبار دارد.
- ماده چهاردهم: عضو شورای اهل حل و عقد در احزاب غیر اسلامی سابقه عضویت نمیداشته باشد.
- ماده پانزدهم: عضو شورای اهل حل و عقد بر ضد جهاد و مجاهدین فعالیتی انجام نداده باشد.
- ماده شانزدهم: عضو شورای اهل حل و عقد بجزای جرم عادی جنائی محکوم نشده باشد.
- ماده هفدهم: سن عضو شورای اهل حل و عقد از ۳۰ سال کمتر نباشد.

ج: صلاحیت های شورای اهل حل و عقد:

- ماده هجدهم: صلاحیت های شورای اهل حل و عقد عبارت اند از:
- ۱ - دادن رای اعتماد بحکومت یا سلب اعتماد از رئیس یا یکی از اعضای حکومت سلب اعتماد از نصف اعضای حکومت معنی سلب اعتماد از حکومت را دارد.
  - ۲ - پیشنهاد عزل و الیان به رئیس دولت.
  - ۳ - تصویب بودجه و تثبیت موارد مالی دولت.
  - ۴ - تسوید قانون اساسی و تصویب سایر قوانین.

این شورا به تصویب قانون مطبوعات، قانون انتخابات و قانون احزاب حق اولیت میدهد.

۵ - تأیید فرامین تقنینی دولت در اولین اجلاس بعد از اصدار فرمان در صورتیکه شوری با وجود دایر بودن در خلال مجلس اول فرمان تقنینی را تأیید نکند، کان لم یکن (ملغی) شناخته میشود.

۶ - تصویب پلانهای انگشا فی قصیر المدت.

۷ - تصویب اعلان حرب یا متارکه و تصویب اعزام افراد قوای مسلح بخارج کشور.

۸ - تصویب موافقتنامه ها و معاهدات بین دولت اسلامی افغانستان و سایر کشورهای جهان.

۹ - تصویب قراردادها بین مؤسسات افغانستان و مؤسسات کشورهای خارجی.

۱۰ - مراقبت و نظارت از اعمال و اجراءات حکومت و اعضای آن.

۱۱ - استیضاح و محاسبه رئیس حکومت و اعضای آن.

۱۲ - استیضاح از رئیس دولت و اعضای شورای عالی و پیشنهاد محاکمه و محاسبه آنها.

۱۳ - پیشنهاد عزل و محاکمه قاضی القضاة و اعضای شورای ستره محکمه.

پیشنهاد استیضاح و محاسبه مندرج فقرات ۱۱ و ۱۲ - ۱۳ این ماده

به تصویب $\frac{2}{3}$ تمام اعضای شوری صورت میگیرد.

فصل چهارم حکومت

الف: تشکیل حکومت:

ماده نهم: رئیس حکومت به پیشنهاد اعضای شورای عالی و یا مستقیماً توسط رئیس دولت مؤظف میشود.

ماده بیستم: رئیس حکومت مؤظف در حلال دو هفته اعضای حکومت خود را به شورای عالی معرفی میکند.

ماده بیست و یکم: رئیس حکومت مؤظف بعد از تأیید اکثریت اعضای شورای عالی اعضای حکومت و خط مشی خود را به شورای اهل حل و عقد عرض رای اعتماد معرفی میکند.

ماده بیست و دوم: اعضای حکومت و واحدهای اداری دولت بر اساس ضرورت عینی تعیین میگردد.

ماده بیست و سوم: اعضای حکومت از اعضای شورای اهل حل و عقد تعیین شد میتوانند چنین عضو بجزد حصول رای اعتماد عضویت خود را از حزب مربوط و شورا های عالی و حل و عقد از دست میدهد.

ماده بیست و چهارم: وزیر مشاور عین حکم وزیر را دارا میباشد.
ب: اوصاف اعضای حکومت:

ماده بیست و پنجم: اعضای حکومت علاوه بر اوصاف اعضای شورای اهل حل و عقد باید در امور وزارت مربوط دارای درایت فهم مسلکی و قدرت اداری باشد.

ماده بیست و هشتم: رئیس حکومت باید دارای عین صفات ذاتی و کفایت و اهلیت رئیس دولت باشد.

ماده بیست و هفتم: سن رئیس حکومت باید از سی و پنج سال و سن و زرا از ۳۰ سال کمتر نباشد.

ج: وظایف حکومت:

ماده بیست و هشتم: اموری وظایف حکومت انتقالی را تشکیل میدهد.

۱ - تامین امن و نظم عامه.

۲ - تامین رفاهیت عمومی و توجه بحال معیوبین جنگ و ورثه شهدا.

۳ - تشکیل و مراقبت ارگانهای اداری دولت.

۴ - فراهم نمودن زمینه بازگشت مصنون مهاجرین و تامین مساعدتهای بشری لازم.

۵ - تنفیذ احکام قطعی محاکم و تعبیل احکام قوانین و فرامین دولت.

۶ - تدویر کمیته تسوید قانون اساسی و فراهم نمودن زمینه تصویب آن.

۷ - تسوید قوانین انتخابات - احزاب سیاسی و مطبوعات و تقدیم آن به

شورای اهل حل و عقد.

۸ - تنظیم وضع مالی دولت و ترتیب پلانهای انکشافی.

۹ - انکشاف وضع اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی کشور.

۱۰ - حفظ استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی.

۱۱ - حفظ حیثیت و هویت اسلامی کشور.

فصل پنجم قضاء

الف- تشکیل قوه قضائی :

ماده بیست و نهم: ستره محکمه بحیث رکن مستقل دولت تشکیل میشود .
ماده سی و م: قانون تشکیلات و صلاحیت های قضائی توسط ستره محکمه تصویب
و بعد از تصویب شورای عالی و شورای اهل حل و عقد نافذ میگردد .
ماده سی و یکم: بودجه قضاء از طرف ستره محکمه ترتیب و جز بودجه دولت
مراتب تصویب راسی پیاپی .

ماده سی و دوم: قاضی القضاات و اعضای ستره محکمه طبق این قانون توسط رئیس
دولت تعیین میشود .
ماده سی و سوم: تقرر رؤساء عاکم ولایات و قضاات به پیشنهاد قاضی القضاات
و منظوری رئیس دولت صورت میگیرد .

ب: اوصاف قضاات :

ماده سی و چهارم: قاضی علاوه بر فهم و دانش فقهی از عرف، عادات و عنعنات
مردم آگاه باشند .

ماده سی و پنجم: قاضی علاوه بر اوصاف اعضای شورای اهل حل و عقد از صفات
عالی اخلاقی و تقوی و طاهر اراسته و برخوردار میباشد .
ماده سی و ششم: قاضی القضاات سن چهل و روسای عاکم سن ۳۵ و سایر قضاات
سن ۳۰ را اكمال نموده باشند .

ج: صلاحیت های قضائی :

ماده سی و هفتم: صلاحیت قاضی شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایست که مطابق احکام شرع انور نزد محکمه تقدیم گردد.

ماده سی و هشتم: هیچ کس یا مرجعی نمیتواند در صلاحیت های قضائی محاکم مداخله و یا ساحه قضائی را محدود نماید.

ماده سی و نهم: قاضی بر اساس احکام فقه حنفی شریعت اسلام حکم صادر می کند.

ماده چهلیم: قاضی به هیچ صورت نمیتواند حکمی را بخلاف شریعت اسلامی صادر نماید.

فصل ششم

احکام متفرقه

ماده چهل و یکم: دولت انتقالی بمنظور جاگزین شدن بجای حکومت دست نشاندگان قابل تعیین میگردد.

ماده چهل و دوم: دوره دولت انتقالی حداکثر دو سال تعیین گردیده است.

ماده چهل و سوم: دو ماه بعد از اعلام نتایج انتخابات دوره حکومت انتقالی پایان مییابد.

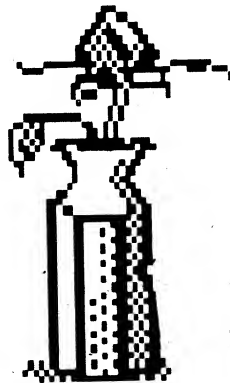
ماده چهل و چهارم: این طرح بعد از منظوری اعضاء موسس شورای عالی نافذ شناخته می شود.

شورای اهل حل و عقد در ظرف دو ماه بعد از نفاذ این لایحه دایر میگردد.

ماده چهل و پنجم: شورای اهل حل و عقد در سال دوم مرتبه جلسه عمومی را دایر مینماید جلسه حداقل بیست روز میباشد.

ماده چهل و هشتم: شورای حل و عقد بعد از جلسه اول حداقل پنج‌نفر را از بین خود تعیین می‌نماید تا در مدت غیابت از ایشان تمثیل نماید.

ماده چهل و هفتم: سایل مختلف فیه توسط اکثریت شورای حل و فصل میشود.

د دې طرحې د تعقيب ليک متن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د افغانستان د   قدرمن مشر، جناب   صاحب!
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته .

د کفر، الحاد او تجاوز په مقابل کېنې د افغانستان د مسلمان او مجاهد ملت د برحق جهاد او عمومي پاڅون تقريباً ۱۴ کاله کېږي. په دغه اوږده موده کېنې د نړۍ يوه لوی نظامي بهرجه طاقه او د هغه ملګرو خپل ټول توان او طاقت زموږ د مظلوم او بېچاره ملت په وژلو، کړېدلو او درېدو کولو کېنې استعمال کړي خولوی او قادر غښتن غوږجل د افغانانو مرسته وکړه نه يوازې يې د لوی طاقت په دوی مات او درې وړې کړې بلکه د اسلام دعزت شمله يې په ټوله نړۍ کېنې جکه کړه. بېله شکه د دې عظيم پاڅون، اسلامي انقلاب او د دين وطن د دفاع د کاروان د سر په لیکه کېنې تاسې تشريف لرئ او په دې لار کېنې مستاسې زيار، قرباني او لارښوونه د جهاد په تاريخ او د راتلونکي نسل په خاطر وکړي لکه څنګه چې بني ثبت وي .

محترمه! که څه هم زموږ مسلمان او مجاهد ملت په تېر ۱۴ کاله کېږي د وږ
 اود هغه د ملګرو، نظامي فشار، وژنې، لوټېمار، درېدري او تباهي د پېر څوړولې
 دې خودومره يې ندې زهير کړې لکه ستاسو مشرانو يې اتفاقي، دا هغه
 بد بختي ده چې نژدې دې زموږ في سبيل الله جهاد اود شهيدانو پاکې وينې
 عبث کړي. زموږ خواړې او درېدري هدر بوځي او حتی ويره ده د اسلامي
 جهاد څراغ چې زموږ مسلمان با شهامته ملت خپل د ونيو په تېلوړن کړي
 دې مړ شي. اوس تر هروخت ډېر زموږ د ګران هېواد د آزادۍ وږ ځي رانږي
 دې خود مشرانو يې اتفاق د دې لوی ارمان خنډ دی. د کابل متزلزل
 رژيم همدې يې اتفاق پر ځای ولاړ ساتلی دی که نه په هغه کېږي څه پاته
 ندی. دغه يې اتفاق زموږ رعب اود بد به کمزوري کړېده او خارجيانو ته
 يې زموږ په کورنۍ چارو کې د مداخلې موقع ورکړېده. شديده ويره ده څه
 چې موږ د مسلح جهاد په ميدان کېږي کتلی دی د سياست په ميدان کېږي د يې
 اتفاق په وجه بایلو.

ددې لپاره چې د جهاد د پوره برياليتوب او د يوه واحد سياسي قيادت په
 رامنځ ته کېدو کېږي د مشرانو سره مرسته شوی وی. يوشمېر جهادي -
 شخصيتونه او د جهاد رهبري ته خلص وروڼه په ۱۱- ۱۵- ليندۍ - ۱۳۷۰ هـ ش
 په اسلام آباد کېږي پخپل ابتکار راتول شول چې د موجوده شرايطو په نظر
 کېږي نيولوسره يوه داسې جامع طرحه جوړه کړي چې د افغانستان مسلمان ولس
 او ټولو مشرانو ته د قبول وړ وي. مجلس (د افغانستان د قضيه د حل په پاره
 کېږي د مجاهدينو غونډه) په برياليتوب سرته ورسېده او طرحه يې ستاسو
 حضور ته په (۸) پاڼو کېږي د مطالعې لپاره وړاندې کېږي. که کوم ملاحظات
 لرئ پر هغه به غور، او که د قبول وړ وي د عملي کېدو په لاره کېږي به يې مشترکا
 هلي ځلي وکړو.

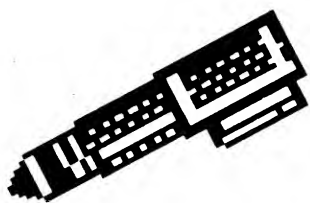
دعا کوو لکه څنگه چې موږ جهاد افتخار په نصیب شوی دی همداراز پر یوه واحد سیاسي قیادت باندې دا اتحاد و اتفاق توفیق موهم په نصیب شي په دې حساسه تاریخي موقع کېنې دایوبل از موینست او قربانی ده اوستاسو جناب څخه داسې یوې قربانی توقع ده خوددغه په برکت خپل ځان، خپلو ملګرو او مظلوم افغانستان ته د ټپا هې څخه نجات ورکړي. بدون شک الله پاک (ج) نېکو کارو ته اجر ورکوي. خلک او تاریخ هم زمونږ په بڼه او بڼه قضاوت کوي.

په درناوی

د اسلام د بری، د وطن د ازادۍ او د مجاهدینو د یووالی په هیله

دکتور غلام فاروق اعظم
د آریا عمومي آمر

او د افغانستان د قضیې د حل په باره کېنې
د مجاهدینو د غونډې د تدویر د کمېټې مشر

د ليکونو بهير

چرانه د مرکز مشره الحاج ډاکټر فاروق اعظم صيبه !
السلام عليکم .

د ټولونه اول به زه تاسو سره خپله پېژند کلو وکړم. زما نوم
اياز محمود او د پلار نوم ېې ممتاز احمد دی. زه د صوابي ضلعي د
جلبي نومي کلي اوسېدونکی يم. څه وخت مخکېني ماد نوښار کالج
کښې سبق ويلو او زه په پېښور کښې اوسېدلېم. زما د پښتو شاعري سره
شوق و. څه مات کور شعرونه به ېې ليکل. زه اوس هم د کامل پښتو
ادبي جرگې پوځ غړی يم. فرحان شيدا صاحب زمونږ د جرگې صدر
دی زه به په مشاعرو کښې د الحاج حبيب الله رفيع صيب سره اکثر ملاوېدم
هغه به اوس هم ما پېژني. خوافسوس چې د مصروفيا توپه وجه زه په
کلي کښې مستقل اوسېږم. او پيوته زما تک راتگ کم شوی دی.
حکمه ماته دخپلې ادبي جرگې او ستاسو د ملگرو د ادبي سرگرمو پر

پته نه لگي - زمونږ جگلی په داسې حای کښې دی - چې مونږ ته د
 اخبار اخستو د پاره هم جهانگیری نوچې ښار ته راتگی وي - خود لته
 مونږ ته بغیر د اخبار نه بل څه کتاب رساله نه ملا وېږي - ما به
 وړاندې د افغان جهاد په سلسله کښې د پښتونولي د خاطر او د مجاهد
 سره د همدې په وجه او د ښو جذباتو په وجه اکثر شعرونه لیکل -
 ما حبیب الله رفیع صیب ته خپل دوه نظمونه ورکړي وو - په هغې کښې
 یو مضمون چې عنوان یې «ای مجاهد وروڼو!» وو - هغه نظم ستاسو
 په میاشتنۍ خپرونه سپدې کښې چاپ شوی وو - چې د پسرلي صیب
 د مشرۍ لاندې چاپ کېده - هغې ته پس رفیع صیب ماته او وی چې مونږ
 یو کلیزه چاپ کوو نوته د هغې د پاره خپل نظم سره د خپلې پېژندګلو
 راوړلېږه - ما د هغې د پاره یو نظم ولیکلو چې وینا څه په دې ترتیب وه:

ډکه دنیا ستا په غم وینلده   هره یو کړۍ را باندې ګرانه ده

وینم چې حالت د مظلوما نوڅه

ویني تو یو مه د چشما نوڅه

زړه نه چې عالمه شین لوکی خېژي

څه شو که څه نه ولیم په لبا نوڅه

تیاره په ما خورم د هر یو خوانه ده   ډکه دنیا ستا په غم ویرانه ده

خو افسوس چې ماته د هغې نظم هېڅ پته ونه لکېده چې د هغې سره څه
 وشو د هغې نه پس د حبیب الله رفیع صیب سره زما رابطه ګټ شوه زما
 خود اخیال وو - چې زه به بغیر د څه لالچې خاص د پښتونولي په خاطر د
 خپلو مجاهدو وروڼو د پاره مستقل لیکل کوم او هغه لیکل به ستاسو د

خپرونو په ذريعي مجاهدو ته رسېږي. خو افسوس چې څه زما وسایل کم وو او څه د سپېدې رسالې خورونکو ماته جواب راښکړو نو ځکه زما د مجاهدو د پاره د شعرونو په ذريعي سره خدمت سر ته ونه رسېدو. مونږ خو په پري وښه خلق يو. نور څه مدد زموږ په وې کېږي نه وو. صرف شعرونه راسره وو. نو ما سوچ وکړو چې دا هم يو خدمت دی. خو افسوس چې زما دا جذبه سر ته ونه رسېدو.

يو څو ورځې مخکې ماته اتفاقي طور ياندي ستاسو يووه دوو مياشتني خپرونه قلم په لاس راغله ما د هغې مطالعه وکړه و نه زما دېره خوښه شوه. ما وې چې دې سره به رابطه قايمه کړم که چرې د دې خورونکو ماته جواب راښکړو نو زه به کوشش کوم چې د دې خپرونې خدمت جاري وساتم ځکه ما يو نظم وليکلو او تاسو ته يې در لېږم چې د خپلې خپرونې په ذريعه يې نور افغانانو وروڼو ته ورسوي. دا د پنځم کال د ميزان - عقربا څخه ده.

په دې کېږي څو افغانانو وروڼو په خپلو نظمونو کېږي د حالاتو او واقعاتو نه لږه ما يو سې ښکاره کړې ده. او دې سره سره يې د مقامي اوسېدونکو پښتنو نه کيله کړې ده چې گټې تاسې مونږ سره په غم کېږي شريک نه يې. بل يې دا خبر روژې نه کيله کړې ده. د دې نظمونو په رڼا کېږي ما د دننگ اواز د غږول لاندې په يو نظم کېږي دې وروڼو ته يو څو خبرې کړې دي. زه غواړم چې دا هغوی ته ورسېږي که زما دا خط او نظم تاسو ته ملاو شي او ستاسو خپرونه يې چاپ کړي. نو دومره مهرباني زما سره وکړئ چې ماته زما په ادرس ياندي د خپرونې يو شمار لولېږئ زه به کوشش کوم چې د دې د پاره دېر څه وليکم. حبيب الله رفيع صيب ته زما د طرفه سلام ورسوي.

والسلام

ستاسو ورور اياز محمود ولد ممتاز احمد

مقام واکخانه جلبی. تحصیل چھوٹا لاهور. ضلع صوابی

د قلم فال

په ظاهر زېږ و نړینت غره طاووس
د باطن بدرنگو پښونه کرهڅخ بروس
د دنیا مین چی دین غوړي پوچ وایي
بپه وده غلبیلوي سره تش بوس
په گومان تللی همه واره پښېمان دي
پخته کارته کله خوله دخام جاسوس
ساده دلوته کمند بزدی د نیولو
چی په لاس توری تسپی کا د آبنوس
په جامه نامه پی مه غولېږه هوشیار شه
د ابادام نه لري مغزیو قلوبوس
قناعت د حمید زړه له غمه خلاص کا
باداثر نه کا په شمع د فانوس
حمید بابا

QALAM

BI-MONTHLY JOURNAL OF THE JEHAD
RESEARCH CENTRE OF AFGHANISTAN

(JRCA)

Annual Subscription:

Pakistan: Rs. 100 per copy Rs. 20

Other countries: \$. 25 per copy \$. 5

Address:
Jehad Research Centre
of Afghanistan
G. P. O. Box 163
Peshawar Pakistan

Bank account
No. 3009
Habib Bank
Mewa Mandai Branch
Peshawar - (Pakistan)

For correspondence, contact the
Centre at the above address.

Vol - 6, No. 2 December - January 1991—92